

NOT

Bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin Batı'da ilk siyasi kaybı olarak kabul edilir.

Segedin Antlaşması'ndan sonra II. Murat'ın tahttan çekilmesi ve yerini henüz on iki yaşında olan oğlu II. Mehmet'in alması üzerine, Haçlılar bu durumdan yararlanarak Osmanlıları Avrupa'dan çıkarmak amacıyla, Segedin'i unutup yeni bir ordu hazırladılar. II. Murat Haçlı ordularını **Varna** (1444) ve **II. Kosova Savaşı**'nda (1448) yenilgiye uğrattı.

NOT

Varna Zaferi'yle, Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda daha önce aldığı yenilgilerin etkisi ortadan kalkmış ve buradaki Osmanlı egemenliği daha da artmıştır.

NOT

II. Kosova Savaşı Türklerin Balkanlara kesin olarak yerleşmelerini sağlamıştır.

II. Kosova Savaşı'nı gösteren temsili resim

II. Murat döneminde ayrıca "devşirme yasası" çıkarılarak, Kapıkulu Ordusu'na alınacak askerlerin Osmanlı topraklarında yaşayan Gayrimüslim ailelerin çocuklarından oluşturulması uygulaması yasal hale getirildi. II. Murat 1451 yılında öldü. Yerine oğlu II. Mehmet geçti.

NOT

- * I. Murat → I. Kosova Savaşı - Balkanlara Türklerin yerleşmesi
- * II. Murat → II. Kosova Savaşı - Balkanlardaki Türk hakimiyetinin kesinleşmesi

Kendini Dene

Kuruluş döneminde yapılan örgütlenme çalışmalarının, ilgili olduğu alanla eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Eğitim	Maliye	Ordu
A) Divan	İlk Osmanlı parası	Devşirme yasası
B) İlk Osmanlı parası	Acemioğlanlar Ocağı	Defterdarlık
C) İlk Osmanlı medresesi	Defterdarlık	Devşirme yasası
D) Kadılık	Devşirme yasası	Divan
E) Divan	İlk Osmanlı medresesi	Acemioğlanlar Ocağı

1. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Beyliği'nin izlediği batıya açılma politikasının en önemli nedenidir?

- A) Yöneticilerin ileri görüşlülüğü
- B) Doğudan gelen Türkmen göçleri
- C) Bizans'ın içinde bulunduğu otorite boşluğu
- D) Türk devletlerinin izlediği geleneksel genişleme politikası
- E) Uç beyliği olarak kurulması

2. Osman Bey, izlediği başarılı siyasetle kısa zamanda güçlü bir beylik kurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, onun izlediği politikalarından biri değildir?

- A) Komşu beyliklerle dostça geçinmesi
- B) Ahilerin ve alperenlerin desteğini alması
- C) Egemenliği altına aldığı yerli halka hoşgörülü davranması
- D) Doğudan gelen Türk boylarını Rumeli'ye yerleştirilmesi
- E) Anadolu Selçukluları ile vasallık ilişkilerini sürdürmesi

3. Osmanlılar tarih sahnesine çıktıkları sırada Yakın-doğu ve Balkanlarda; İlhanlılar, Altın Orda, Memlükler ve Bizans bulunuyordu. Ayrıca Balkanlarda Eflak ve Boğdan Voyvodalıkları, Bosna ve Hırvat krallıkları vardı.

Buna göre;

- I. Balkanlarda siyasal birlik yoktur.
- II. Yakın-doğu ve Balkanlarda Bizans üstünlüğü azalmıştır.
- III. Osmanlıların karşısında güçlü bir devlet yoktur.
- IV. Osmanlılar haçlı ittifakı ile uzun süre mücadele etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Orhan Bey Dönemi'nde gerçekleşen aşağıdaki gelişmelerden hangisinin, Anadolu Türk birliği çalışmalarına başlandığını kesin olarak kanıtladığı savunulabilir?

- A) Karesi Beyliği'nin alınması
- B) Rumeli'ye geçilmesi
- C) İlk devlet örgütlerinin oluşturulması
- D) Bizans'la savaşılmaması
- E) Osmanlı Beyliği'nin tam bağımsız olması

5. I. Murat döneminde Türklerin Edirne'yi ele geçirecek burayı üs yapmaları ve sonra da Balkanlara doğru hızla ilerlemeleri, Balkan ülkelerini telaşa düşürdü. **Aşağıdaki gelişmelerden hangisi, bu durumun yarattığı bir sonuçtur?**

- A) Haçlı zihniyetinin canlanması
- B) Türklerin Balkanlara kesin olarak yerleşmesi
- C) Edirne - Segedin Antlaşması'nın imzalanması
- D) Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması
- E) İstanbul kuşatmasının kaldırılması

6. Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi **daha çok padişah otoritesini güçlendirme amacına yöneliktir?**

- A) Defterdarlık kurumunun oluşturulması
- B) Haçlılarla savaşılmaması
- C) Edirne'nin başkent olması
- D) Kadı atamalarının yapılması
- E) Kapıkulu Ordusu'nun kurulması

7. Osmanlıların kuruluş döneminde izlediği iskan politikası ile, aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulamaz?

- A) Göçebeleri yerleşik yaşama geçirmeyi
- B) Rumeli'de egemenliğini artırmayı
- C) Anadolu'daki aşiret çatışmalarını sona erdirmeyi
- D) Devlet merkezini Rumeli'ye taşımayı
- E) Rumeli'de ele geçirdiği toprakların savunulmasını kolaylaştırmayı

8. Yıldırım Bayezid'in Timur'la yaptığı Ankara Savaşı'ndan sonra, Anadolu beyliklerinin yeniden kurulmasında;

- I. Osmanlıların Ankara Savaşı'nda yenilmesi
 - II. Timur'un Anadolu beylerine topraklarını geri vermesi
 - III. Osmanlı Devleti'nin merkezi otoritesini yitirmesi
- durumlarından hangilerinin etkili olduğu ileri sürülebilir?**

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

9. I. Mehmet (Çelebi) dönemiyle ilgili olarak, aşağıda verilenlerden hangisinin iç düzeni sağlamaktan çok, dış politikada etkili olmaya yönelik olduğu ileri sürülebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin birliğinin yeniden sağlanması
- B) Venediklilerle ilk deniz savaşının yapılması
- C) Fetret Devri'ne son verilmesi
- D) Anadolu Türk birliği çalışmalarında bulunulması
- E) Mustafa Çelebi ve Şeyh Bedrettin Ayaklanmalarının bastırılması

10. Çelebi Mehmet döneminde gerçekleşen aşağıdaki olaylardan hangisinin, Çelebi Mehmet'in Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu unvanını almasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Anadolu Türk birliğini sağlama çalışmalarının yeniden başlatılması
- B) Şeyh Bedrettin Ayaklanması'nın bastırılması
- C) Osmanlı Devleti'nin parçalanmaktan kurtarılması
- D) Venediklilerle ilk deniz savaşının yapılması
- E) Cami, türbe, medrese gibi pek çok eser yaptırması

11. Aşağıdakilerden hangisinde, Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde oluşturulan devlet örgütleri ile oluşturan padişah doğru eşleştirilmemiştir?

Devlet örgütü	Padişah
A) Divan	Orhan Bey
B) Kazaskerlik	Osman Bey
C) Anadolu beylerbeyliği	I. Bayezid
D) Defterdarlık	I. Murat
E) Devşirme yasası	II. Murat

12. Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde gerçekleşen Haçlı Savaşları ile bu savaşlarla ilgili gelişmelerin eşleştirilmesi, aşağıdakilerden hangisinde yanlıştır?

- A) Piloşnik - Fetret devri sonrası Balkanlarda ilk başarı
- B) I. Kosova - Osmanlıların ilk kez top gücünü kullanması
- C) Sırpsındığı - Osmanlıların Haçlı kuvvetleri ile ilk kez karşılaşması
- D) Niğbolu - Osmanlı padişahına sultan sanının verilmesi
- E) II. Kosova - Osmanlıların Balkanlara kesin yerleşmesi

1. Osmanlı Devleti'nin ilk kurulduğu yıllarda özellikle batıya yönelik bir fetih politikası izlemesinin en önemli nedeni Bizans'ın içinde bulunduğu otorite boşluğudur.

YANIT C

2. Osman Bey'in akıllıca bir politika izleyerek ilk zamanlarda komşu beyliklerle dostça geçinmesi, ahilerin ve alperenlerin desteğini alması, egemenliği altına aldığı yerli halka hoşgörülü davranması ve Anadolu Selçukluları ile vasallık ilişkilerini sürdürmesi izlediği başarılı siyasete örnektir. Ancak doğudan gelen Türk boylarını Rumeli'ye yerleştirme, yani iskan politikası Osman Bey zamanında uygulanmamış, Osmanlıların Rumeli'ye geçmesinden sonra özellikle I. Murat döneminde yoğunluk kazanmıştır.

YANIT D

3. Verilen açıklamaya bakılarak; I., II. ve III. öncüllere ulaşılabılır. I. Murat döneminde başlayacak olan Osmanlı - Haçlı savaşlarından söz edilmeyip Osmanlılar tarih sahnesine çıktıklarında Yakındoğu ve Balkanların durumu hakkında bilgi verilmektedir.

YANIT B

4. Orhan Bey'in Karesioğulları Beyliği'ni alması ile Anadolu Türk siyasal birliğine ilk adım atılmıştır.

YANIT A

5. I. Murat'ın Sazlıdere Savaşı ile Edirne'yi almasıyla Avrupa'nın yolu Osmanlılara açılmış ve Balkanlarda hızlı bir Osmanlı ilerleyişi başlamıştır. Bu durum Balkan ülkelerini telaşlandırmış ve Osmanlılara yönelik Haçlı Seferlerine yol açmıştır.

YANIT A

6. Kapıkulu Ordusu devşirme sistemiyle oluşan, padişaha bağlı ve sürekli askerlerdir. I. Murat'ın böyle bir ordu oluşturmasının amacı, padişahın mutlak otoritesini güçlendirmektir.

YANIT E

7. Osmanlı Devleti kuruluş döneminde izlediği iskan politikası ile göçebeleri yerleşik yaşama geçirmeyi, Rumeli'de ele geçirdiği toprakların savunulmasını kolaylaştırmayı ve egemenliğini artırmayı, Anadolu'daki aşiret çatışmalarını sona erdirmeyi amaçlamıştır. Ancak devlet merkezini Rumeli'ye taşımak gibi bir amaç söz konusu değildir.

YANIT D

8. Yıldırım Bayezid'in Timur'la yaptığı Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu beyliklerinin tekrar kurulmasında, Osmanlı Devleti'nin savaşı kaybetmesi ve Fetret Devri'ne girerek merkezi otoritesini yitirmesi, ayrıca Timur'un Anadolu beylerine topraklarını geri vermesi etkili olmuştur.

YANIT E

9. I. Mehmet (Çelebi)'in Fetret Devri'ne son vererek Osmanlı birliğini tekrar sağlaması, Anadolu Türk birliği çalışmalarında bulunması, Mustafa Çelebi ve Şeyh Bedreddin Ayaklanmalarını bastırması iç düzeni sağlamaya yönelik çalışmalarıdır. Fakat Venediklilerle ilk deniz savaşının yapılması iç düzeni sağlamaktan çok dış politika ile ilgili yaşanan bir gelişmedir.

YANIT B

10. Çelebi Mehmet'in Fetret Devri'ne son vererek Osmanlı Devleti'ni parçalanmaktan kurtarması ve Osmanlı birliğini tekrar sağlaması, onun devletin ikinci kurucusu unvanını almasında etkili olmuştur.

YANIT C

11. Divan örgütü Orhan Bey, Anadolu Beylerbeyliği I. Bayezid (Yıldırım), Defterdarlık makamı I. Murat zamanında oluşturulmuş, devşirme yasası da II. Murat tarafından çıkarılmıştır. Fakat Kazaskerlik makamı Osman Bey değil, I. Murat tarafından oluşturulmuştur.

YANIT B

12. Osmanlı Devleti I. Kosova Savaşı'nda ilk kez top kullanmış, Niğbolu Savaşı'nda gösterdiği başarıdan dolayı Yıldırım Bayezid'e Abbasi halifesi tarafından sultan unvanı verilmiş, II. Kosova Savaşı ile Balkanlara kesin olarak yerleşmiş, Sırpıncı Savaşı ile de Haçlı kuvvetleri ile ilk kez savaşmıştır. Ancak Piloşnik Savaşı fetret devrinden daha önce I. Murat döneminde yapılmış ve Osmanlı Devleti Haçlılara yenilmiştir.

YANIT A

1. Osmanlı Beyliği, Koyunhisar Savaşı sonunda Bizans'tan toprak almış; merkezini Söğüt'ten Bilecik'e taşımıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yükselme dönemine girildiği
B) Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı kalındığı
C) Anadolu beylikleriyle dostça ilişkiler kurulduğu
D) İlhanlı baskısının arttığı
E) Beyliğin Bizans topraklarını alarak genişlediği

2. Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi'nde, Anadolu ve Rumeli'deki topraklarını yönetirken, Rumeli'ye daha çok önem vermiş, sosyal ve kültürel kurumları daha çok Rumeli'de kurmuştur.

Osmanlı Devleti'nin bu uygulamalarla,

- I. Rumeli halkına Osmanlı yönetimini benimsetme,
II. Rumeli'deki sosyal ve kültürel teşkilatlanmayı güçlendirme,
III. Balkanlarda Hıristiyan birliğini sağlama

hedeflerinden hangilerine ulaşmak istediği söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I ve III

3. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde;

- Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliklerinin kurulması,
- Devşirme sisteminin uygulanması,
- Balkanlarda Haçlı Seferleri'nin başlaması

gelişmelerinin aşağıdakilerden hangisinin doğrudan sonucu olduğu söylenebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesinin
B) Yeni bir orduya ihtiyaç duyulmasının
C) Anadolu Türk siyasi birliğinin kurulmaya çalışılmasının
D) Merkezi yönetimin uygulanmasının
E) İslamiyet'in yayılmak istenmesinin

4. Osman Bey'in,

- I. Ahi Reisi Şeyh Edebalı'nın kızıyla evlenmesi,
II. Alp-Erenlere fethettiği yerlerden toprak vermesi,
III. Bizans tekdürlüleriyle Koyunhisar Savaşı'nı yapması

gelişmelerinden hangileri, Osmanlı Beyliği'nin Anadolu'daki Türkmen beylerinden destek alarak büyüdüğüne kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Osman Bey döneminde Anadolu'daki Müslüman Türkmen beylikleri ile mücadele edilmemiş, aksine batı yönünde ilerlenerek gayrimüslimler üzerine seferler yapılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olamaz?

- A) Türkmen beyliklerinin Osmanlı Beyliği'nden daha güçlü olduğunun
B) Fetihlerin yapılmaya başlandığının
C) Cihat politikası izlendiğinin
D) Devletin kurumsal örgütlenmesinin tamamlandığının
E) Türkmenlerin desteğinin alınmak istediğinin

6. Orhan Bey döneminde yaya ve müselleme denilen ilk ordu ile ilk divan teşkilatı kurulmuş ve medrese sistemi oluşturulmuştur.

Buna göre;

- I. Devlet olma yolunda ilk adım atılmıştır.
II. İdari yapılanmaya önem verilmiştir.
III. Haçlı birliği kurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Yıldırım Bayezid, hükümdarlığı döneminde İstanbul'u iki kez kuşatmış; ancak kuşatmaları Niğbolu ve Ankara Savaşları nedeniyle kaldırmak zorunda kalmıştır.

Buna göre,

- I. Haçlı saldırıları sona erdirilmiştir.
- II. Anadolu'daki karışıklıklar sona ermiştir.
- III. Yaşanan sorunlar, fetih politikasını kesintiye uğratmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız II
D) I ve II E) II ve III

8. Osmanlı Devleti I. Murat Dönemi'nde, Germiyanogulları Beyliği'nden çeyiz olarak Kütahya ve çevresini almış; Hamitoğulları Beyliği'nden para ile satın aldığı bazı yerlere Türkmenleri yerleştirmiştir.

Yalnızca bu bilgiye dayanarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu beyliklerine karşı uzlaşmacı bir politika izlendiği
- B) Anadolu Türk birliğinin sağlanmaya çalışıldığı
- C) Sınırların genişletilmek istendiği
- D) Türkmen göçlerine yerleşim alanı bulunmaya çalışıldığı
- E) Anadolu beylikleriyle silahlı mücadele edildiği

9. Orhan Bey döneminde, aşiretten devlet örgütlenmesine geçilmiştir.

Bu yargıya ulaşılmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Divan örgütünün kurulmasının
- B) Vezirlik makamının oluşturulmasının
- C) Düzenli ordunun kurulmasının
- D) Para bastırılmasının
- E) Toprakların hanedan üyeleri arasında paylaşılmasının

10. I. Murat döneminden itibaren şehzadeler sancaklara sancakbeyi olarak gönderilmeye başlanmıştır.

Bu uygulama ile şehzadelerin,

- I. askeri ve diplomatik tecrübe kazanması,
 - II. sancakları merkez kabul ederek ayaklanması,
 - III. sancaklardaki devlet otoritesini güçlendirmesi
- gelişmelerinden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?**

- A) I ve III B) Yalnız III C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Balıkesir ve Çanakkale yöresinde yer alan Karesi Beyliği'nin Osmanlı Beyliği'ne bağlanmasıyla,

- I. Rumeli'ye geçişin kolaylaşması,
 - II. Osmanlı denizciliğinin gelişmesi,
 - III. Osmanlı topraklarının genişlemesi
- gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I, II ve III E) II ve III

12. Osmanlı kuruluş döneminde, doğudan gelen Türkmenlere yurt bulunması, fethedilen bölgelerin Türkleştirilmesi ve İslamlaştırılması, fethedilen yerlerdeki egemenliğin sürekli kılınması gelişmelerinin aşağıdakilerden hangisine temel oluşturduğu savunulabilir?

- A) İskân politikasına
- B) Devşirme sistemine
- C) Cihad anlayışına
- D) Kul sistemine
- E) Kafes sistemine

1. – Orhan Bey döneminde Karesioğulları Beyliği'nin alınması
– I. Murat döneminde Germiyoğulları Beyliği'nin alınması
– I. Bayezid döneminde Aydınöğulları Beyliği'nin alınması
- Yukarıdaki gelişmelerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Federal bir yönetim oluşturmak
B) Haçlı Seferlerini engellemek
C) Sınır güvenliğini artırmak
D) Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak
E) Doğu ve Batı olmak üzere ikili bir yönetim anlayışı geliştirmek

2. Osmanlı Devleti kuruluş döneminde meydana gelen aşağıdaki gelişmelerden hangisi, Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama mücadelesinin bir göstergesi olarak değerlendirilemez?

- A) Karesioğullarının yönetim altına alınması
B) Bizans'a yapılan yardıma karşılık Çimpe Kalesi'nin alınması
C) Karamanoğulları ile mücadele edilmesi
D) Hamitoğullarına ait toprakların satın alınması
E) Germiyoğullarından çeyiz karşılığında toprak istenmesi

3. Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde meydana gelen aşağıdaki savaşıardan hangisi, nitelik bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Ankara B) I. Kosova C) II. Kosova
D) Varna E) Sırsındığı

4. Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde ele geçirdiği bölgeler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Edirne B) İznik C) Bursa
D) Çanakkale E) Trabzon

5. Osmanlı tarihinde İstanbul'un fethine kadar olan dönem, "Kuruluş Dönemi" olarak adlandırılır. **Aşağıdakilerden hangisi, bu döneme ait olaylardan biri değildir?**

- A) Divan örgütünün kurulması
B) Edirne'nin başkent yapılması
C) Devşirme sisteminin oluşturulması
D) Varna Savaşı'nın kazanılması
E) Kıbrıs'ın fethedilmesi

6. Aşağıdaki beyliklerden hangisi Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı topraklarına katılan beyliklerden biri değildir?

- A) Dulkadiroğulları
B) Menteşeoğulları
C) Aydınöğulları
D) Germiyoğulları
E) Saruhanoğulları

7. I. Niğbolu Savaşı
II. Dandanakan Savaşı
III. Sırsındığı Savaşı
Yukarıdaki savaşıardan hangilerinin "gaza" niteliği taşıdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. I. Bizans'tan Çimpe Kalesi'nin alınması
II. Dini ve siyasi içerikli Şeyh Bedrettin Ayaklanması'nın çıkması
III. Padişahların Divan'a başkanlık etme uygulamasına son verilmesi
Yukarıdakilerden hangileri, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'ne ait gelişmelerden değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Osmanlı Devleti kuruluş döneminde yaşadığı sırada aşağıdaki devletlerden hangisi, Anadolu'da varlık göstermemiştir?

- A) Trabzon Rum Devleti
- B) Danişmentliler Beyliği
- C) Karamanoğlu Beyliği
- D) Bizans İmparatorluğu
- E) Dulkadiroğlu Beyliği

10. Aşağıdaki padişah ve savaş eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Padişah	Savaş
A) Orhan Bey	Maltepe
B) I. Murat	I. Kosova
C) Yıldırım Bayezid	Niğbolu
D) Çelebi Mehmet	Varna
E) II. Murat	II. Kosova

11. I. Birinci Selim
II. Birinci Süleyman
III. İkinci Murat

Yukarıdaki padişahlardan hangileri, Edirne'yi başkent olarak kullanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi I. Murat döneminde yapılan devlet örgütlenmelerinden biri değildir?

- A) Yeniçeri Ocağı'nın kurulması
- B) Edirne'nin başkent yapılması
- C) Tımar sisteminin uygulanması
- D) Rumeli Beylerbeyliği'nin kurulması
- E) Vezirlik makamının oluşturulması

13. I. Niğbolu
II. Varna
III. Bafeon

Yukarıdaki savaşlardan hangilerini Osmanlı Devleti, Balkanlara egemen olmak için yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

14. Aşağıdakilerden hangisinde, I. Murat Döneminde yapılan savaşlar birlikte verilmiştir?

- A) Sırpıncığı - Çirmen - I. Kosova
- B) Çimen - I. Kosova - Niğbolu
- C) Sırpıncığı - I. Kosova - Varna
- D) I. Kosova - Varna - II. Kosova
- E) I. Kosova - Niğbolu - II. Kosova

15. I. Memlük
II. Bizans
III. Venedik
IV. Rusya

Yukarıdaki devletlerden hangileri ile Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde siyasi sorunu olmamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız IV
- D) I ve II
- E) I ve IV

16. Aşağıda verilen padişah ve savaş eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Osman Bey - Koyunhisar
- B) Orhan Bey - Palekanon
- C) I. Murat - Bafeon
- D) Yıldırım Bayezid - Ankara
- E) II. Murat - Varna

KONU TESTİ - 3 (ÇIKMIŞ SORULAR)

1. Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren devlet teşkilatlanmasına büyük önem vermiştir. Devlet, bir yandan fetihlerle genişlerken bir yandan teşkilatlanma ve kurumsallaşmasını da yeni şartlara ve ihtiyaçlara göre biçimlendirmeye devam etmiştir. Bu amaçla fetihlerin daha sağlıklı yapılabilmesi için Orhan Gazi Dönemi'nde daimi bir ordu da oluşturulmuştur. **Bu dönemde kurulan ve Osmanlı Devleti'nin ilk düzenli ordu teşkilatının temelini oluşturan birlik aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Acemi Ocağı
B) Kapıkulu Ocağı
C) Yaya ve Müsellemeler
D) Tımarlı Sipahiler
E) Akıncılar

(2017 - LYS)

2. I. Bayezit'in oğullarından olup Ankara Savaşı'nın ardından Timur tarafından Semarkant'a götürülmesi nedeniyle Osmanlı tahtında kardeşlerinden daha sonra hak iddiasında bulunan ve yürüttüğü taht mücadelesi II. Murat tarafından sonlandırılan kişi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Çelebi
B) İsa Çelebi
C) Musa Çelebi
D) Mehmet Çelebi
E) Süleyman Çelebi

(2015 - LYS)

3. 1363 yılında yapılan Sırpsındığı Savaşı'nın Osmanlı tarihindeki önemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzmit'in Osmanlı egemenliğine alınması
B) Edirne'nin fethine ortam hazırlaması
C) İlk Osmanlı - Haçlı savaşı olması
D) Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçişini hızlandırması
E) Bizans Devleti'nin vergiye bağlanması

(2013 - LYS)

4. Osmanlı Devleti'nin, Kuruluş Dönemi'nde aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulamaz?

- A) Rumeli fetihlerini genişletmeyi
B) Memlûkların Orta Doğu'daki egemenliğine son vermeyi
C) Anadolu'da siyasi birliği sağlamayı
D) Bizans'la mücadeleyi sürdürmeyi
E) İslamiyet'i geniş alanlara yaymayı

(2013 - LYS)

5. Osmanlı Devleti'nde XV. ve XVI. yüzyıllarda Anadolu'dan değişik usullerle en fazla nüfus nakledilen bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Balkanlar
B) Azerbaycan
C) İran
D) Kırım
E) Mısır

(2013 - LYS)

6. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlıların Haçlı ordularına karşı mücadele ettiği savaşlardan biri değildir?

- A) Sırpsındığı
B) Pelekanon
C) Niğbolu
D) I. Kosova
E) Varna

(2012 - LYS)

7. ● Köseadağ Savaşı
● Ankara Savaşı

Yukarıdaki savaşların ortak sonuçlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu'da Selçuklu sultanının gücünün zayıflaması
B) Anadolu'daki Türk beylerinin Timur'a sığınması
C) Memlûklerin Anadolu işlerine karışma olanağı bulması
D) Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki fetihlerinin durması
E) Ülkede egemenlik mücadelesinin ortaya çıkması

(2010 - LYS)

8. Yeniçeri Ocağına asker yetiştirmek içinzamanında kurulmuştur.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Osman Bey - Kapıkulu Süvari Birliği
B) II. Murat - Sekban-ı Cedit
C) III. Murat - Timar sistemi
D) I. Murat - Acemioğlanlar Ocağı
E) II. Mahmut - Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye

(2010 - LYS)

9. Aşağıdaki politikalardan hangisi, Türklerin Balkanlarda göçmen olarak yerleşip kalmasını sağlamak amacıyla uygulanmamıştır?

- A) Göçmenlerin geçerli neden olmadan yeni yerleşim yerlerini terk etmelerinin yasaklanması
B) Anadolu'dan göçmen naklinde, özellikle anlaşmazlık içinde olan ailelerin seçilmesi
C) Yeni yerleşim yerlerine, gerekli olan malzemenin sağlanması
D) Göçmenlerden bir süre için vergi alınmaması
E) Hıristiyan ailelerden alınan çocukların, Müslüman çiftçilerin yanına gönderilmesi

(1998 - ÖYS)

10. Osmanlı Devleti,

- I. Koyunhisar
II. Birinci Kosova
III. Çirmen
IV. Palekanon
V. Varna

savaşlarından hangilerini, Bizans'a karşı yapmıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve IV E) IV ve V

(1998 - ÖYS)

11. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde yer alan olaylardan biridir?

- A) Kırım Hanlığı'nın Osmanlı Devleti'ne bağlanması
B) Mısır'ın Osmanlı topraklarına katılması
C) Bulgar Krallığı topraklarının Osmanlı ülkesine katılması
D) Kıbrıs Adası'nın fethedilmesi
E) Şehzade Cem'in II. Bayezid'e başkaldırması

(1997 - ÖYS)

12. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlıların Balkanlarda ilerlemesinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Beylerbeyliği sayısının ikiye çıkarılması
B) Teokratik yönetime geçilmesi
C) Yeniçeri Ocağı'nın kurulması
D) Haçlı zihniyetinin canlanması
E) Boğazların denetiminin Osmanlıların eline geçmesi

(1994 - ÖYS)

13. Osmanlı ülkesine katılmış olan Anadolu beyliklerinden **Aydınoğulları**, aşağıdaki savaşların hangisinin sonunda **bağımsızlığını yeniden kazanmıştır?**

- A) Varna Savaşı
B) Ankara Savaşı
C) Kosova Savaşı
D) Sırpındığı Savaşı
E) Niğbolu Savaşı

(1991 - ÖYS)

TARİH

ÇKS - AÇT
3. FASİKÜL

OSMANLI DEVLETİ'NİN YÜKSELME DÖNEMİ

- II. MEHMET (FATİH)
- II. BAYEZİD
- I. SELİM (YAVUZ)
- I. SÜLEYMAN (KANUNİ)
- SOKOLLU DÖNEMİ
 - II. Selim
 - III. Murat

AKILLI HARİTAM

OSMANLI DEVLETİ'NİN YÜKSELME DÖNEMİ

DÖNEMLER

II. MEHMET
(FATİH)

II. BAYEZİD

I. SELİM
(YAVUZ)

I. SÜLEYMAN
(KANUNİ)

II. SELİM VE
III. MURAT

İmparatorluğun Doğuşu

Yükselme İçinde Duraklama

İslam Birliğinin Sağlanması

Cihan İmparatorluğu

Sokollu Mehmet Paşa'nın
Gölgesinde Geçen Dönem

AVRUPA'DAKİ
GELİŞMELER

DOĞUDAKİ
GELİŞMELER

DENİZLERDEKİ
GELİŞMELER

OSMANLI DEVLETİ YÜKSELME DÖNEMİ (1453 - 1579)

Osmanlı tarihinde, Fatih'in İstanbul'u almasıyla başlayan ve Sokollu Mehmet Paşa'nın ölümüne kadar devam eden döneme Yükselme Devri denir. Bu dönemde Osmanlı Devleti bir "Dünya gücü" haline gelmiştir.

FATİH SULTAN MEHMET (II. MEHMET) DÖNEMİ (1451 - 1481)**İstanbul'un Alınmasını Zorunlu Kılan Koşullar:**

- * Bizanslılar, Osmanlılardaki saltanat kavgalarından medet umuyorlar, saltanat kavgalarını kışkırtıyorlardı.
- * Bizanslılar, Türkler Anadolu'ya geldiklerinden bu yana düşmanca bir tavır almışlar, Avrupa Hıristiyan toplumlarını kışkırtmışlar, Haçlı Seferleri'ne neden olmuşlardı.
- * İstanbul, iki Osmanlı toprağı arasında sıkışmış tampon durumda idi. Türklerin Rumeli'de sağlıklı ilerleyebilmeleri için İstanbul'un alınması gerekiyordu.
- * Bizanslılar Anadolu'da bulunan beylikleri, Osmanlılara karşı kışkırtıyorlar, bu da Anadolu Türk birliğinin sağlanmasını geciktiriyor ve güçleştiriyordu. Hatta Bizanslılar Anadolu Türk beylikleri ile gerektiğinde açık ya da gizli işbirliği yapıyorlardı.
- * İstanbul, Osmanlılar için en uygun başkent olabilecek bir yerd.
- * İstanbul, Dünya Ortodokslarının merkezi durumunda idi. Burası alınırsa Ortodoksların din merkezi Türklerin eline geçecek, böylece Avrupa Katoliklerine karşı Ortodoksların koruyuculuğı üstlenilecek, Avrupa Hıristiyan birliği rahatlıkla parçalanıp bölünebilecekti.
- * İstanbul'un alınması ile Karadeniz limanlarında son bulan İpek Yolu'nun denetimi de ister istemez Türklerin eline geçecekti.
- * Peygamber'in, İstanbul'un alınması ile ilgili hadisinin gereğı yerine getirilecekti.
- * İstanbul'un alınmak istenmesinin en etkili nedeni jeopolitik konumudur.

II. Mehmet (Fatih)'i gösteren temsili resim

İstanbul'un Alınması İçin Yapılan Hazırlıklar:

- * İstanbul Boğazı yoluyla Bizans'a gelebilecek yardımları önlemek için Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı Anadolu Hisarı'nın karşısına Rumeli (Boğazkesen) Hisarı yaptırılmıştır.
- * Gelibolu'da dört yüz parçalık güçlü bir donanma hazırlanmıştır.
- * Edirne'de şahî adı verilen çok büyük toplar döktürülmüştür.
- * Mancınığı etkisiz kılmak, surların içini atışla etkilemek için havantopu icad edilmiştir.

- * İstanbul'a yakın Silivri ve Vize Kaleleri alınmıştır.
- * Güçlü bir haber alma (casus) örgütü kurulmuştur.
- * Rumeli'ye, Akıncı Beyi Turhan Bey yönetiminde bir ordu gönderilmiş ve Rumeli'den kuşatma sırasında Bizans'a gelebilecek Haçlı yardımı için önlem alınmıştır.
- * Yabancı ülkelerle yapılan antlaşmalar yeniden gözden geçirilmiş ve yenilenmiştir.

Rumeli Hisarı

İstanbul'un Fethi

İstanbul'un Fethi, 6 Nisan 1453'te başlamış, 22 Nisan'ı 23 Nisan'a bağlayan gece gemiler karadan denize indirilmiş, 29 Mayıs 1453'te fetih tamamlanmıştır.

Kuşatma sırasında Ortodokslarla Katolikler arasında derin bir ayrılık vardı. Bu durum İstanbul'un fethini kolaylaştıran bir etken olmuştur. Patriğin şu sözü bu görüşü doğrular niteliktedir: "İstanbul'da Kardinal külahı görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ederim."

İstanbul'un Fethi'ni gösteren temsili resim

Gemilerin karadan Haliç'e kızaklarla indirilişini gösteren temsili tablo

İstanbul'un Alınmasının Dünya Tarihi Bakımından Sonuçları:

- * Ortaçağ kapanıp Yeniçağ başlamıştır.
- * İstanbul'dan kaçan Bizanslı bilginler batılılara klasik Yunanca'yı öğreterek, hümanizma ve dolayısıyla Rönesans'a katkıda bulunmuştur. **(Kültürel sonuç)**
- * Surların ne kadar güçlü olursa olsun, top gülleleri ile yıkılabileceği gerçeği ortaya çıkmıştır. Bu durum Ortaçağ Avrupası'na egemen olan Feodalite (Derebeylik) rejiminin yıkılmasını ve mutlak krallıkların güçlenmesini sağlamıştır. **(Siyasal sonuç)**
- * İpek Yolu'nun denetiminin Türklerin eline geçmesi, Avrupa'yı yeni yollar bulmaya sevketmiş; bu da Coğrafi Keşiflere neden olmuştur. **(Ekonomik sonuç)**

İstanbul'un Alınmasının Türk Tarihi Bakımından Sonuçları:

- * Osmanlı Devleti'nde toprak bütünlüğü sağlanarak Kuruluş Devri sona ermiş, Yükselme Devri başlamıştır.
- * Osmanlı Devleti imparatorluk (çok uluslu) haline gelmiştir.
- * İstanbul, Osmanlıların son başkenti olmuş, yıkılana kadar da başkent kalmıştır.
- * Karadeniz ticaret yolunun denetimi (İpek Yolu) Osmanlıların eline geçmiştir.
- * Osmanlı Devleti'nde, merkezi otorite güçlenmiştir.
- * İstanbul'un alınması padişahın durumunda ve devlet yapısında önemli değişimlere neden olmuş, Fatih Çandarlı ailesinden gelen Veziriazam Halil Paşa'yı öldürmüştü, bundan sonra vezirler bütünüyle kul sistemine dayalı olarak seçilmiştir. Böylece Osmanlı Devleti'nin yapısında oluşan, Kuruluş Devri'ndeki Türk soylularının egemenliğine dayalı aristokratik bürokrasi engellenmiştir. Bunun yerine Enderun'dan devşirme sistemine göre yetişmiş kişiler yönetimde ağırlık kazanmıştır.

İstanbul'un Alınmasından Sonra İzlenen Politika:

Fatih Sultan Mehmet İstanbul'un alınmasından sonra bu fethin Avrupa'da yarattığı tepkiyi ortadan kaldırmak için bir dizi önlem almıştır. Amacı, yeni bir Haçlı seferi başlatmak için hazırlık yapan papanın çalışmalarını sonuçsuz bırakmaktır.

- * Fatih İstanbul'u alınca Ortodoks Kilisesi'nin haklarına dokunmamış, kilisenin bağımsızlığını ve statüsünü korumuştur. Böylece hem Katolik Kilisesi'ne karşı bir güç oluşturarak Avrupa Hıristiyan birliğini önlemeye çalışmış hem de yönetimi altındaki Hıristiyanlara hoşgörü ile davrandığını ortaya koymuştur.
- * Galata'daki Cenevizlilerle, Galata halkına din ve ticaret özgürlüğü tanımıştır. Onların mal ve mülklerine dokunmamıştır.
- * İstanbul'un imar ve onarım çalışmalarına hız vermiştir. Şehre bir Türk Müslüman kimliği kazandırmak istemiştir.
- * İstanbul'un alınmasından sonra Fatih, kentin Türk nüfusunu artırmaya yönelik bir dizi önlemler almıştır.

Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Alınan Yerler:

Fatih'in en büyük ideali, doğuda Fırat'tan, batıda Adriyatik Denizi'ne ve Tuna ovalarına kadar, Karadeniz ve Ege Denizi'ni de içine alan bir imparatorluk kurmak idi. Bu amaçla fetih hareketlerine başlanmıştır.

Rumeli'de Alınan Yerler:

Belgrad hariç bütün Sırbistan alınmıştır(1453- 1459). Belgrad kuşatılmış; fakat alınamamıştır. Mora Despotlukları ortadan kaldırılmıştır (1460).

Eflak (1462) ve Boğdan (1476) Osmanlı yönetimine bağlanmıştır.

Bosna ve Hersek alınmıştır (1463-1464). Zamanla Bosnalılar Müslüman olmuşlardır.

Venediklilerle Savaş ve Arnavutluk'un Fethi (1479):

Osmanlı - Venedik ilişkileri Osmanlıların İstanbul'u alması ile bozulmuştur. Çünkü o zaman Akdeniz ve Karadeniz'de deniz ticaretini elinde tutan Venedik ve Cenevizliler ekonomik çıkarlarını yitirmişlerdir. Venediklilerle, karada ve denizde yapılan savaşlar sonucunda Arnavutluk Osmanlı yönetimine girmiştir. 16 yıl süren Osmanlı-Venedik Savaşları sonucunda barış yapılmıştır. Bu barış antlaşması ile Venediklilere ayrıcalık verilmiştir.

NOT

Fatih, İstanbul'un fethinden sonra 1454'te, Venediklilerin oluşturabileceği Haçlı birliğini önlemek ve 1479'da da İpek yolu ticaretinin canlılığını sürdürmek amacıyla Venediklilere ayrıcalıklar tanımıştır.

NOT

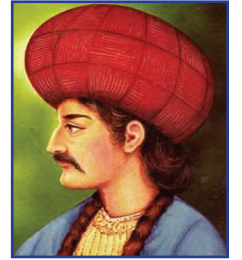
İlk ayrıcalık alan devlet Venedikliler olmuştur.

Yapılan anlaşmaya göre:

- ❖ Venedikliler, savaş süresince aldıkları yerleri geri verecekler, ancak Kroya ve İşkodra kaleleri Osmanlılarda kalacaktı.
- ❖ Osmanlılar, Mora, Arnavutluk, Dalmaçya kıyılarında aldıkları yerleri Venediklilere geri vereceklerdi.
- ❖ Venedikliler, İstanbul'da devamlı bir elçi bulunduracak, bu elçi İstanbul'daki Venediklilerin hukuksal işleriyle uğraşacaktı.
- ❖ Denizlerde Venedik bayrağı çeken herhangi bir gemi Venedik gemisi sayılacak ve ona dokunulmayacaktı. Ayrıca karada da bir devlet Osmanlı saldırısına uğrar da Venedik bayrağı çekerse Venediklilerin bağlaştığı sayılacağından ona da dokunulmayacaktı.
- ❖ Verilen ayrıcalıklar tek taraflı olup bunun karşılığında Venedik, Osmanlı Devleti'ne yıllık vergi ödeyecekti.

Anadolu'da Alınan Yerler:

- ❖ Amasra 1459 yılında Cenevizlilerden alınmıştır.
- ❖ Candaroğulları Beyliği'nden 1460 yılında Sinop alınmıştır.
- ❖ Dördüncü Haçlı Seferi sonucunda kurulan Trabzon Rum İmparatorluğu'na 1461 yılında son verilmiştir.
- ❖ Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi Osmanlı-Akkoyunlu ilişkilerinin bozulmasına neden olmuştur.
- ❖ Karaman ve Konya alınmıştır (1466). Karamanoğlu Beyliği'nin küçük bir kısmı ise Niğde ve Larende taraflarında yaşamaya devam etmiştir.
- ❖ Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'la 1473 yılında yapılan **Otlukbeli Savaşı** kazanılmıştır. Bu savaş sonunda Akkoyunlular zayıflamış ve bir süre sonra Safeviler tarafından yıkılmıştır.

Uzun Hasan

Denizlerde Alınan Yerler:

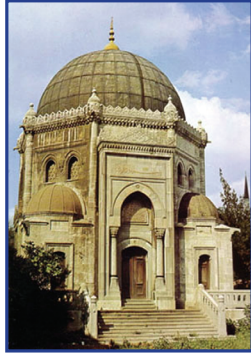
- ❖ 1456-1470 yılları arasında İmroz, Taşoz, Bozcaada, Semadirek, Limni, Midilli, Eğriboz gibi Ege Adaları alınmıştır.
- ❖ 1475 yılında Kırım Hanlığı Osmanlılara bağlanmış ve Kefe, Mengüç gibi Cenevizlilere ait ticaret kolonileri alınmıştır. Böylece İpek Yolu ve Karadeniz ticaretinin denetimi Osmanlıların eline geçmiştir.
- ❖ 1479 yılında Kefalonya, Zanta ve Ayamavra adaları alınmıştır.
- ❖ 1480 yılında Rodos Adası'na sefer yapılmış; ancak Rodos alınamamıştır.
- ❖ 1480 yılında İtalya'da bulunan Otranto'ya sefer düzenlenmiş ve Otranto alınmıştır. Ancak Fatih'in ölümü üzerine bir yıl sonra kaybedilmiştir.

Fatih Devri'nin Osmanlı Tarihindeki Yeri ve Önemi:

- ❖ Fatih, yaptığı yasa ile Osmanlı Devleti'nde egemenliği tek elde toplamıştır. Bu yasa, Fatih Kanunnamesi ya da Kanun-i Kadim'dir. Bu yasa ile şehzadelere sancağa çıkma zorunluluğu getirilmiş, başa geçen padişaha da kardeşlerini öldürme yetkisi verilmiştir. Bu yetki ile merkezi otorite güçlenmiştir.
- ❖ Osmanlı Devleti'nin büyük bir imparatorluk olması için tüm düzenlemeleri yapmıştır.
- ❖ İtalya'daki Rönesans hareketlerini izlemiş, oradan getirdiği resamlara resmini yaptırmıştır.
- ❖ Sahn-ı Seman medresesini yaptırmış, eğitim ve öğretime önem vermiştir.
- ❖ Havan topu icad edilmiştir.
- ❖ Topkapı Sarayı, Çinili Köşk, Fatih Külliyesi, Eyüp Sultan Camii bu dönemde yapılmıştır.
- ❖ Bilginlere önem vermiş, Molla Hüsrev, Molla Gürani, Akşemsettin, Ali Kuşçu gibi bilginleri korumuş, onlardan ders almış, medreselerde ders verdirmiştir.
- ❖ Divana başkanlık etme görevi sadrazama bırakılmıştır.
- ❖ Enderun'un yönetimdeki etkinliği arttırılmıştır.
- ❖ "Avni" rumuzu ile şiirler yazmıştır.
- ❖ İlk Osmanlı altın parası bastırılmıştır.

NOT

Fatih Sultan Mehmet dönemiyle beraber Enderun'da yetişen devşirme kökenli devlet adamlarının ülke yönetimindeki etkinliği artmaya başlamıştır.

Sahn-ı Seman Medresesi**Topkapı Sarayı****Fatih Sultan Mehmet'in
bastırdığı altın para**

Kendini Dene

Fatih Sultan Mehmet'in;

- Enderun mektebini açması
- Yönetimde kul kökenli devlet adamlarını etkin hale getirmesi
- Kardeş katli yasasını çıkarması

çalışmalarının temel amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Merkezi otoriteyi güçlü kılmak
B) Kültür birliğini sağlamak
C) Türk soyunu etkin kılmak
D) Saltanat sistemini değiştirmek
E) Halkın yönetime katılmasını sağlamak

II. BAYEZİD DÖNEMİ (1481 - 1512)

II. Bayezid Dönemi her ne kadar Yükselme Devri içinde yaşanan bir Duraklama Devri olarak nitelendirilmişse de ekonomik ve toplumsal sorunların halledildiği, imparatorluğun pekiştirildiği bir dönem olmuştur.

Bayezid Devri'nin en önemli siyasi gelişmesi **Cem Sultan Olayı**'dır. Önceleri tamamen bir iç sorun iken Rodos Şövalyelerinin, Papalığın ve Fransa'nın işe karışması sonucu bir dış sorun haline gelmiştir.

II. Bayezid'i gösteren temsili resim

NOT

Fatih, kendisinden sonra oğullarından kimin padişah olacağını göstermemiş; hangisi saltanata ele geçirirse ona diğer kardeşlerini öldürme yetkisi vermiştir. II. Bayezid devşirme devlet adamlarınca; Cem ise Türk asıllı devlet adamlarınca desteklenmiştir.

Cem Sultan'ın Papa'nın elinde olması, Osmanlıların Avrupa seferlerini olumsuz etkilemiştir. Bu dönemde Avrupa'ya sefer açılmamıştır.

Cem Sultan'ın temsili resmi

II. Bayezid Devri'nin ikinci önemli siyasi olayı **Şahkulu Ayaklanması**'dır. İran'daki Safevi Devleti hükümdarı Şah İsmail'in, Anadolu'daki Türkmenleri kendi tarafına çekmek ve Osmanlı Devleti'ni içten yıkmak için çıkardığı dini bir ayaklanmadır. Şahkulu Ayaklanması, 1511'de Antalya çevresinde Tekeli Yarımadası'nda çıkmış ve güçlükle bastırılmıştır.

Bu dönemde 1485-1491 yılları arasında, güneyde Memlûklerle savaşlar yapılmış, sonuç başarısız olmuş, Toroslar ve çevresi Memlûklere bırakılmıştır.

Fatih döneminde Venediklilerle yapılan anlaşma yeniden bozulmuş, Arnavutluk ve Dalmaçya arasında Venediklilerin elinde bulunan kaleler ile İnebahtı, Modon, Koron, Navarin limanları alınmış, Venediklilerle anlaşma yapılmıştır.

Boğdan Seferi ile Karadeniz kıyısında bulunan Kili ve Akkerman kaleleri alınmıştır.

Karamanoğulları Beyliği'ne tamamen son verilmiştir.

İspanya'daki Beni Ahmer Devleti'nde yaşayan Müslümanlara yapılan baskıya karşı onlara yardım edilmiş ve Müslümanların Kuzey Afrika'ya taşınmaları sağlanmıştır. Ayrıca İspanya'daki Yahudilerin İstanbul'a yerleşmelerine izin verilmiştir.

II. Bayezid, Şah İsmail'in Anadolu'daki çalışmalarına kayıtsız kaldığı düşüncesi ile oğlu Yavuz Sultan Selim'e Yeniçerilerin verdiği destek sonucu tahttan indirilmiş ve bir müddet sonra da ölmüştür.

I. SELİM (YAVUZ) DÖNEMİ (1512 - 1520)

Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti genellikle Doğu sorunu ile ilgilenmiştir.

Bu dönemdeki siyasi olayları üç bölümde incelemek mümkündür:

- a) Şehzadeler sorunu
- b) Osmanlı-İran ilişkileri (Çaldıran Savaşı)
- c) Osmanlı-Memlük ilişkileri (Mercidabık ve Ridaniye savaşları)

I. Selim (Yavuz)'i gösteren temsili resim

a) Şehzadeler Sorunu:

Yavuz, kardeşleri Ahmet ve Korkut'un kendisine olan güvenlerini anlamak amacı ile devlet adamlarının ağzından, onları saltanat için kışkırtmaya yönelik, sahte mektuplar yazdırmıştır. Daha sonra her ikisinin de kendisine karşı saltanat için ayaklanacağını anlayınca önce Korkut'u ve oğullarını, daha sonra Ahmet'i öldürtmüştür. Ahmet'in oğulları, İran ve Mısır'a kaçmış, orada ölmüşlerdir. Yavuz'un yaptığı bu saltanat mücadelesi iki yıl sürmüştür.

b) Osmanlı-İran İlişkileri:

Yavuz padişah olunca Şah İsmail onu tebrik etmemiş, yeğenleri Ahmet'in oğullarını himaye etmiş, ayrıca babasının döneminden beri Anadolu'da Şii mezhebini yayma çalışmaları yaparak Anadolu'yu ele geçirmeye çalışmıştı. Bu nedenlerle zamanın müftüsü Zenbilli Ali Cemal Efendi'den fetva alarak İran'a sefer açmıştır. 1514 yılında Şah İsmail'i, **Çaldıran Savaşı**'nda yenmiştir.

Çaldıran Savaşı'nın kazanılması ile Doğu Anadolu Bölgesi, Osmanlıların eline geçmiştir. Diyarbakır, Kemah, Mardin gibi kaleler alınmış, öteden beri Osmanlılara karşı iki yüzlü bir siyaset izleyen Dulkadiroğlu Beyliği'ne 1515 yılında **Turnadağ Savaşı** ile son verilmiştir. Böylece Anadolu Türk siyasi birliği sağlanmıştır.

Çaldıran Savaşı'nı gösteren temsili resim

c) Osmanlı-Memlûk İlişkileri

Osmanlı-Memlûk İlişkilerinin Bozulmasının Nedenleri:

- * Fatih Dönemi'nden beri süregelen Hicaz su yolları sorununun çözülmemesi, Fatih'in yolların tamirâtı için yaptığı öneriyi Memlûk sultanının kabul etmemesi
- * Memlûklerin, Cem Sultan'ı saltanat için kışkırtıp ona yardım etmesi
- * Memlûklerin, Ramazanoğulları ve Dulkadiroğulları topraklarında gözü olması
- * Memlûklerin, İran'daki Safevi Devleti ile Osmanlılara karşı işbirliği yapması
- * Hindistan hükümdarlarından II. Mahmut Şah tarafından Osmanlı Devleti'ne gönderilen hediyelere Memlûklerin el koyması
- * Karamanoğulları Beyliği'ne Memlûklerin destek vermesi

Mercidabık ve Ridaniye Savaşları

Yavuz Sultan Selim 1516 yılında Memlûk hükümdarı Kansugavri'yi, Mercidabık Savaşı'nda yenmiş ve Suriye'yi almıştır. Kış orada geçirmiş ve 1517 yılında Mısır'da, Ridaniye Savaşı'nda yeni Memlûk hükümdarı Tomanbay'ı yenererek Memlûk Devleti'ne son vermiştir.

Mısır Seferinin Sonuçları:

- * Suriye, Filistin, Mısır Osmanlılara katıldı.
- * Halifelik Osmanlılara geçti ve Osmanlı padişahları halife unvanını kullanmaya başladı.
- * Hicaz Emirligi, Osmanlılara bağlılığını bildirdi. Böylece Mekke ve Medine gibi kutsal kentler ile kutsal emanetler Osmanlılara geçti.
- * Venedikliler Kıbrıs Adası için ödedikleri yıllık vergiyi bundan böyle Osmanlılara vereceklerdi.
- * Zengin bir ülke olan Mısır, Osmanlılara bağlı salıyaneli bir eyalet durumuna geldi. Osmanlılar zenginleşti. Hazine ağzına kadar altınla doldu.
- * Baharat Yolu'nun denetimi tamamen Osmanlıların eline geçti. Fakat Coğrafi Keşifler nedeni ile yeterince yararlanılamadı.

Yavuz Sultan Selim kısa süren saltanatı süresince büyük başarılar kazanmış ve Osmanlı Devleti'ni geniş sınırlara ulaştırmıştır. 1520 yılında ölen Yavuz Sultan Selim'in yerine oğlu I. Süleyman (Kanuni) geçmiştir.

**Kutsal emanetlerden
Hz. Muhammed'in kılıç kabzası**

İstanbul Sultan Selim Cami

I. SÜLEYMAN (KANUNİ) DÖNEMİ (1520 - 1566)

En uzun süre (46 yıl) tahtta kalan Osmanlı padişahıdır. Fatih Dönemi'nde yapılan yasayı genişletip ona çeşitli eklemeler yaptığı için kendisine Kanuni denilmiştir. Saltanatı hak iddia edecek şehzade olmadığından tahta çıktığında saltanat mücadelesi olmamıştır. Babasından deneyimli devlet adamları, düzenli bir ordu, ağızına kadar dolu bir hazine devralmıştır. Muhteşem Süleyman adı ile de anılmıştır.

I. Süleyman (Kanuni)'i gösteren temsili resim

Kanuni Dönemi'nde İç ve Dış Olaylar:

- a) İç İsyanlar
- b) Batıda gelişmeler
- c) Doğuda gelişmeler
- d) Denizlerde gelişmeler

a) İç İsyanlar**Canberdi Gazali Ayaklanması:**

Yavuz Dönemi'nde Şam Beylerbeyi olan Canberdi, padişah değişikliğini fırsat bilerek ayaklanmış ve hükümdarlığını ilan etmiştir. Yakalanarak öldürülmüştür.

Ahmet Paşa Ayaklanması:

Baş vezir olamamış, Mısır'a vali atanmış, orada ayaklanmış ve bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu ayaklanma da bastırılmıştır.

Kalenderoğlu Ayaklanması:

Nevşehir çevresinde çıkan dinsel bir ayaklanmadır. Ayaklanma bastırılmıştır.

Baba Zünnun Ayaklanması:

Yozgat ve çevresinde vergi yüzünden çıkan bir ayaklanmadır. Bu ayaklanma da bastırılmıştır.

b) Batıda Gelişmeler

1521 yılında, Tuna Nehri yolu ile Belgrad'a bir donanma gönderilmiş, Kanuni de karadan giderek şehri kuşatmıştır. Fatih Dönemi'nde alınamayan Belgrad alınmıştır. Şarlken, Avrupa birliğini kurmak amacıyla Fransa kralını yenmiş ve esir etmiştir. Fransa kralının yardım isteği üzerine Kanuni, Şarlken'in Papa'nın desteği ile kurmak istediği Avrupa birliğini önlemek amacıyla Macaristan seferine çıkmıştır. 1526 yılında Macar Kralı II. Lui (Layoş) ile **Mohaç Meydan Muharebesi** yapılmıştır.

Bu savaş iki saat gibi kısa sürede kazanılmıştır. Dünyanın en kısa süreli ve kesin sonuçlu savaşlarıdır. Macar Kralı ve ordusu imha edilmiştir. Kanuni Macaristan'ı fethetmiş ama Osmanlı topraklarına katmamıştır. Bu bölgeyi Osmanlı himayesinde olan Macar Krallığı haline getirmiş ve başına da Jan Zapola'yı (Yanoş'u) atamıştır.

Mohaç Savaşı, Fransa'yı Alman baskısından kurtarmıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti ile Kutsal Roma Germen İmparatorluğu arasında tampon bir bölge oluşturulmuştur.

Mohaç Meydan Muharebesi'ni gösteren temsili resim

Osmanlı - Avusturya İlişkileri:

Macaristan'ın fethi, Osmanlılarla Avusturyalıları yüz yüze getirmiştir. Avusturya Arşidükası Ferdinand, ölen Macar kralının kız kardeşi ile evliydi. Bu nedenle Macar tahtının kendisine ait olduğunu ileri sürüyordu. Ağabeyi Alman İmparatoru Şarlken'e de güvenerek ve Macar soylularının da isteği ile Ferdinand Budin'e girmiştir.

Kanuni bunun üzerine sefere çıkmış ve Ferdinand'ı bir meydan muharebesine zorlamak için Viyana'yı kuşatmış; fakat alamamıştır (1529).

I. Viyana Kuşatması'na katılan askerlerin temsili resmi

Viyana'nın alınamamasının nedenleri şunlardır:

- * Viyana'nın savunmaya elverişli müstahkem bir kale olması
- * Kuşatma için büyük topların götürülmemesi
- * Kışın erken bastırması

Viyana seferinden sonra Ferdinand, İstanbul'a iki elçi göndermiş ve kendisinin Macar kralı olarak tanınmasını istemiş, bir taraftan da Budin'i kuşatmıştır. Bunun üzerine Kanuni yeni bir sefere çıkmış ve Almanya içlerine kadar gidilmiştir. Amaç, Ferdinand ya da Şarlken'le bir meydan muharebesi yapmaktır. Fakat ikisi de Kanuni'nin karşısına çıkmamışlardır. 1532 yılında yapılan bu sefere Almanya seferi denir.

Bu sırada Şarlken Andrea Dorya aracılığı ile Mora'daki Koron Kalesi üzerine sefer açmış ama bir sonuç alamamıştır. Bunun üzerine Ferdinand Osmanlılardan barış istemiştir.

1533 yılında Avusturya ile İstanbul Antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşmaya göre:

- * Ferdinand, Kanuni'nin üstünlüğünü kabul etti. Avusturya arşidükası protokol bakımından Osmanlı sadrazamına eşit sayılacaktı.
- * Ferdinand elinde kalan Macar toprakları karşılığında vergi verecekti.
- * Avusturya, Kanuni'nin atadığı Jan Zapola'nın (Yanoş) Macar krallığını tanıyacaktı.
- * Barış süresi Avusturya'nın isteğine bırakıldı. Kanuni, Ferdinand barışı bozmadıkça bu anlaşmanın yürürlükte kalacağını bildirdi.

NOT

Bu antlaşmanın en önemli maddesi, Avusturya arşidükasının protokol bakımından Osmanlı sadrazamına eşit sayılmasıdır. Böylece Avusturya, Kanuni'nin üstünlüğünü resmen kabul etmiştir. Bu üstünlük (1606) Zitvatorok Antlaşması'yla eşitliğe dönüşmüştür.

Macar Kralı Jan Zapola (Yanoş) 1540 yılında ölünce Ferdinand, Macaristan'ı işgal etmiş ve Kanuni yeni bir sefer düzenlemek zorunda kalmıştır.

Bu seferden sonra Macaristan üç bölüme ayrılmıştır.

- I. Bir kısmı Osmanlılara bağlı Budin eyaleti oldu.
- II. Bir kısmı Erdel Beyliği olarak Zapola'nın oğluna verildi.
- III. Kuzey Macaristan Avusturya'ya bırakıldı.

Ferdinand'ın yerine geçen oğlu Maksimilyan'ın Erdel işlerine karışması sonucu 1566 yılında Zigetvar Seferi düzenlenmiştir. Zigetvar Kalesi alınmadan önce Kanuni ölmüştür. Kale alındıktan sonra ordu İstanbul'a geri dönmek zorunda kalmıştır. Bu sefer Kanuni'nin son seferi olmuştur.

Osmanlı-Avusturya ilişkileri 1568 yılında Sokollu Mehmet Paşa Dönemi'nde yapılan bir anlaşma ile Yükselme Devri için son bulmuştur.

NOT

Kanuni Batı politikasına ağırlık vererek;
 ⇒ Kutsal Roma - Germen İmparatorluğu'nun tüm Avrupa'ya egemen olmasını önlemek,
 ⇒ Avrupa'da Osmanlılara karşı bir Hristiyan birliğinin oluşmasını engellemek istemiştir.

c) Doğuda Gelişmeler

Kanuni padişah olunca Şah İsmail onu tebrik etmemiş, Kanuni de Şah İsmail'in yerine geçen Şah Tahmasp'ı tebrik etmemiştir. O sırada Doğu Anadolu'daki aşiret reislerinin kıskırtması ve Tahmasp'ın Venedik ve Avusturya ile Osmanlılara karşı bir antlaşma yapması üzerine Safevilere savaş açılmıştır. 1534'te bir ordu İran'a, bir ordu Irak'a gönderilmiştir. **İrakeyn Seferi** denilen bu sefer sırasında Bağdat alınmıştır.

1548'de İranlıların Tebriz, Van, Erivan, Nahçıvan'ı almaları üzerine yeniden sefer açılmış, Van ve Tebriz geri alınmıştır. Azerbaycan da Türk egemenliğini tanımıştır. Osmanlı ordusunun İstanbul'a dönmesinden sonra Safeviler yeniden Doğu Anadolu'ya girince İran'a üçüncü kez sefer düzenlenmiştir. İran'a düzenlenen üçüncü sefer sonunda 1555 yılında İran'ın isteği üzerine, İran ile ilk resmi anlaşma olan **Amasya Antlaşması** yapılmıştır. Bu antlaşma ile Şah Tahmasp, Erivan, Irak ve Tebriz'i Osmanlılara bırakmış ve Doğu Anadolu'daki iddialarından vazgeçmiştir.

d) Denizlerde Gelişmeler

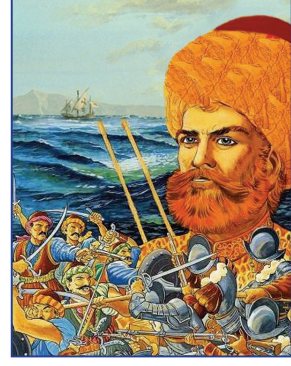
1522'de Rodos Adası alınmış, buradaki şövalyeler ise Şarlken tarafından Malta Adası'na yerleştirilmiştir.

Kanuni ile karada başa çıkamayan Şarlken tarafından bir Haçlı donanması oluşturulunca Barbaros Hayrettin 1533 yılında Osmanlı hizmetine çağırılmış ve Kaptan-ı Deryalığa getirilmiştir. 1538 yılında Barbaros, **Preveze Deniz Savaşı**'nda Andrea Dorya yönetimindeki Haçlı donanmasını yenmiştir.

Osmanlılar karalarda gösterdikleri başarıyı Avrupa'ya karşı denizlerde de göstermişlerdir. Bu zafer ile Orta ve Doğu Akdeniz'in kesin egemenliği sağlanmıştır.

Preveze Deniz Savaşı'nı gösteren temsili resim

Barbaros Hayrettin Paşa

Şarlıken ile mücadeleye devam eden Fransızlara, 1543 yılında deniz yolu ile yardım edilmiştir. Malta şövalyelerinin elinde bulunan Trablusgarp Turgut Reis tarafından 1551 yılında alınmıştır. Bir Haçlı donanması, Cerbe Adası önlerinde mağlup edilmiştir. Bu savaştan sonra Batı Akdeniz ve Kuzey Afrika'da Osmanlı üstünlüğü tartışılmaz hale gelmiştir.

Şövalyelerin elinde bulunan Malta Adası kuşatılmış; fakat Turgut Reis'in şehit düşmesi sonucu Malta alınamayıp kuşatma kaldırılmıştır.

Hindistan'a 1538'de başlayan ve 1553 yılında biten dört deniz seferi düzenlenmiştir.

Hint Deniz Seferlerinin Nedenleri:

- * Hindistan'daki Gücerat İslam Devleti'nin Portekizlilerden zarar görmesi sonucu Osmanlılardan yardım istemesi
- * Osmanlıların, Hint deniz ticaret yoluna Portekizlilerin egemen olmalarını engellemek ve bu yolu açmak istemeleri
- * Portekizlilerin, Basra Körfezi ve Kızıldeniz'in ağzını kapatmaları, doğu mallarının Akdeniz Limanlarına ulaşmasını engellemeleri

Birinci sefer 1538'de Hadım Süleyman Paşa tarafından yapılmıştır. İkinci sefer 1551'de Piri Reis tarafından yapılmış ve Piri Reis başarısız olduğu için boğdurulmuştur. Üçüncü sefer 1552'de Murat Reis tarafından, dördüncü sefer 1553'te Seydi Ali Reis tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak bu seferlerden beklenen sonuç elde edilememiştir.

Piri Reis

Hint Deniz Seferlerindeki Başarısızlığın Nedenleri:

- * Osmanlı donanmasının okyanus dalgalarına dayanıklı olmaması
- * Bu seferlerde ekonomik ve siyasi bir amaç güdülmemesi
- * Hindistan'ın ve Hint deniz ticaret yolunun gelecekteki öneminin kavranamaması ve güçlü bir donanma oluşturulamaması
- * Osmanlıların batıdaki (Avrupa'daki) seferleri daha kazançlı sayıp, doğuya önem vermemeleri
- * Hindistan'daki İslam ülkesinin önce Osmanlılardan yardım istemesi, sonra Osmanlılara karşı Portekizlilerle işbirliği yapması

NOT

Bu seferler sonucunda Osmanlı maliyesi açık vermeye başlamıştır. Yine bu seferler sonucunda Yemen ve Aden alınmış; Basra Körfezi, Kızıldeniz ve Habeşistan Osmanlı denetimine girmiştir.

KAPİTÜLASYON NEDİR?

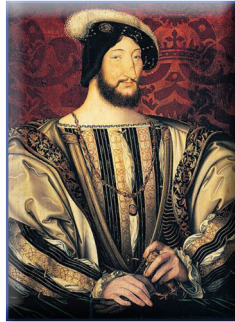
1535 yılında Kanuni Sultan Süleyman tarafından Fransızlara tanınan bir çeşit ticaret ve ikamet (yerleşme) anlaşması niteliğindedir. Ayrıcalık anlamına gelir.

Bu anlaşma ile:

- * Fransızlar Osmanlı limanlarından serbestçe yararlanabileceklerdi.
- * Fransız tüccarları arasındaki davalara Fransa'dan gönderilecek bir hakim bakacaktı.
- * Fransız tüccarlarla Türkler arasındaki davalara Türk mahkemeleri bakacak, ancak mahkemede bir Fransız tercüman bulunacaktı.
- * Türk tüccarları da Fransız toprakları ve limanlarında bu haklardan aynen yararlanabilecekti.
- * Bu anlaşma her iki hükümdarın hayatta olduğu sürece geçerli olacaktı.

NOT

Kanuni, Fransızlara bu kapitülasyonları verirken ileri görüşlü davranmış ve anlaşmayı imzalayan hükümdarlar sağ kaldığı sürece geçerli olacağı hükmünü koydurmuştur.

Fransız Kralı Fransuva

Osmanlı Devleti Fransa'ya bu kapitülasyonları vermekle:

- * Avrupa Hıristiyan birliğini bozmayı,
- * Coğrafi Keşiflerle önemini kaybeden Akdeniz limanlarını yeniden canlandırmayı amaçlamıştır.

Böylece Osmanlı Devleti'ne, Avrupa birliğini bozmak gibi önemli bir siyasi yarar sağlayan kapitülasyonlar, aynı zamanda özellikle sönmeye başlayan Doğu Akdeniz ticaretini de canlandırmayı amaçlıyordu.

Ancak, Coğrafi Keşifler sonrasında özellikle Atlas Okyanusu'na kıyısı olan ve sömürgecilik hareketlerine girişen Avrupa devletleri gibi Fransa da zenginleşmiş ve her padişah değişikliğinde, yeni padişaha ve devlet adamlarına hediyeler vererek bu kapitülasyonların süresini uzatmışlardır. Daha sonra Osmanlı Devleti tarafından birçok Avrupa devletine verilen bu kapitülasyonlar, 1740 yılında I. Mahmut Dönemi'nde sürekli hale getirilmiştir.

Kapitülasyonların Olumsuz Etkileri

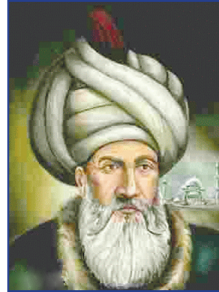
- * Osmanlılarda yerli endüstrinin gelişmesini engellemiş, sanayi devriminin gerçekleşmesini geciktirmiştir.
- * Osmanlı parasının yurt dışına gitmesine ve bütçenin açık vermesine neden olmuştur.
- * Osmanlılarda deniz ticaretinin gelişmesini engellemiştir.

NOT

Yükselme döneminde ilk ayrıcalıklar Fatih tarafından Venediklilere hukuki ve ticari alanda verilmiştir (1479).

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nin Genel Değerlendirilmesi

- * Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde yapılan Kanun-i Kadim'e (Osmanlı yasaları) gerekli eklemeleri yaparak genişletmiştir.
- * Döneminde, Piri Reis gibi bir coğrafyacı, Barbaros Hayrettin gibi bir denizci, Mimar Sinan, Şeyhülislam Ebussuut Efendi, Şair Baki gibi birtakım ünlü kişiler yetişmiştir.
- * İlk kez Osmanlılarda Kanuni ile birlikte sarayda cariyelerle devamlı evlilik başlamış, bu durum Osmanlı soyunun bozulmasına, sarayın halka kapanmasına, haremde çok sayıda cariye beslenerek saray masraflarının artmasına, harem ağalarının padişah üzerindeki etkinliğine neden olmuştur.
- * Osmanlı maliyesi ilk kez Kanuni'nin son döneminde açık vermeye başlamıştır.
- * Döneminde Süleymaniye Külliyesi yapılmıştır.

Mimar Sinan

Kanuni Sultan Süleyman'ın Tuğrası

Kanuni'nin genç yaşta ölen oğlu Şehzade Mehmet adına Mimar Sinan'a yaptırdığı Şehzade Camii

SOKOLLU MEHMET PAŞA DÖNEMİ (1564 - 1579)

Bosna yakınlarında Sokoloviç Kasabası'nda doğmuştur. Hırvat asıllı bir devşirme olup çok zeki olduğu için Acemi Oğlanlar kışlasından, Enderun'a transfer olmuştur.

1564-1566 yılları arasında Kanuni'ye, 1566-1574 yılları arasında II. Selim'e, 1574-1579 yılları arasında III. Murat'a sadrazamlık yapmıştır.

Sokollu Mehmet Paşa'nın temsili resmi

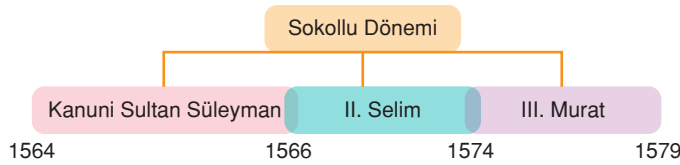

II. Selim

III. Murat

Döneminde yapılan işlerden birinci derecede sorumlu olduğu için bu döneme **Sokollu Dönemi** denir.

NOT

Sokollu Mehmet Paşa devşirme olup Enderun'da yetişmiş, zeka ve kabiliyeti sayesinde sadrazamlığa kadar yükselmiştir. Kanuni, II. Selim ve III. Murat döneminde sadrazamlık yapmıştır.

Sokollu Döneminin Siyasal Olayları:**Sakız Adası'nın Alınması (1566):**

Bu adada bulunan Cenevizliler vergilerini düzenli ödemediyorlar ve korsanlık yapıyorlardı. Bu nedenle ada alınmıştır.

Avusturya ile Anlaşma (1568): Avusturya ile İstanbul Antlaşması (1533) esas alınarak yeni bir antlaşma yapılmıştır.

Yemen'in Alınması (1570): Yemen, Hadım Süleyman Paşa'nın Hindistan Seferi sırasında alınmıştı. Yemen imamının ayaklanması üzerine buraya Özdemiroğlu Osman Paşa yönetici olarak atanmış ve ayaklanma bastırılmıştır.

Kıbrıs Adası'nın Fethi(1571): Doğu Akdeniz'in güvenliği için buraya gönderilen Lala Mustafa Paşa, adayı Venediklilerden almıştır.

İnebahtı (Lepant) Deniz Savaşı (1571): Kıbrıs'tan dönen Müezzinzade Ali Paşa yönetimindeki Osmanlı donanması, Don Juan yönetimindeki Haçlı donanmasına yenilmiştir. Bu savaşta kendi filosunu kurtaran Uluç Ali Paşa, Kaptan-ı Deryalığa getirilmiş ve adı Kılıç Ali olarak değiştirilmiştir. Bir yıl içinde yeni bir donanma kurulmuş ve Akdeniz'e gönderilmiştir.

Tunus'un Fethi (1574): Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa Tunus'u alarak Osmanlı topraklarına katmıştır.

Lehistan'ın Osmanlı Himayesi Altına Alınması (1575): Taht kavgaları yüzünden karışıklık içinde bulunan Lehistan'a Erdel Beyi kral seçtirilmiş ve Lehistan da Osmanlı himayesi altına girmiştir. Bu durum 1587 yılına kadar sürmüştür.

Fas Sultanlığı'nın Osmanlı Himayesi Altına Alınması (1577): Cezayir Beylerbeyi Ramazan Paşa, Portekiz kralını Vadiüsseyl Savaşı'nda yenmiş ve Fas, Osmanlı himayesine girmiştir.

Sokollu Mehmet Paşa'nın Projeleri

a) Don Volga Projesi: Altınordu Devleti'nin parçalanmasından sonra ortaya çıkan Astarhan Hanlığı'nın Ruslar tarafından yıkılması üzerine Karadeniz'e dökülen Don Nehri ile Hazar Denizi'ne dökülen Volga Nehri'ni bir kanalla birleştirmek istemiştir. Ancak, Kırım hanının olumsuz tutumu ve Rusya'nın engellemeleri nedeniyle başlanmış olan kanal yapımı yarım bırakılmıştır.

Don Volga Projesinin Amaçları:

- * Gelecekte Osmanlılar için bir tehlike teşkil edecek olan Rusya'nın gelişmesini engellemek
- * İran savaşlarında orduya donanma desteği sağlamak
- * İran'dan alınan toprakları bu yolla elde tutmak
- * Hazar Denizi ve Aral Gölü civarındaki Türklerle bağ kurmak, onları Osmanlı egemenliği altına almak
- * İpek Yolu'na yeniden işlerlik kazandırmak

b) Süveyş Kanalı Projesi: Portekizlilerin Hint deniz ticaret yolunu bulması nedeniyle önemini yitiren Akdeniz limanlarına ve ticaretine önem kazandırmak, böylece Baharat Yolu'nu canlandırmak, bölgedeki Müslüman devletlere yardım etmek amacıyla Süveyş Kanalı'nı açmak istemiştir. Ancak, proje gerçekleştirilmemiştir.

NOT

Süveyş Kanalı 1869 yılında açılmıştır. Süveyş Kanalı açıldıktan sonra Akdeniz limanları ve ticareti yeniden önem kazanmıştır.

Bu projeler gerçekleştirilmesine rağmen Sokollu'nun ileri görüşlülüğünü göstermesi bakımından önemlidir. Sokollu Mehmet Paşa'nın 1579 yılında ölmesiyle Yükselme Devri sona ermiştir.

Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. fethi ile, Avrupa'da feodalitenin yıkılma süreci hızlanmıştır.
2. Kırım'ın alınması ile, doğudan gelen Yolu'nun denetimi ele geçirilmiştir.
3. döneminde divana başkanlık etme yetkisi sadrazama bırakılmıştır.
4. Hicaz su yolları sorunu Osmanlı Devleti'nin ile ilişkilerinin bozulmasına yol açmıştır.
5. Olayı, devletin bir iç sorunu iken, dış sorun haline gelmiştir.
6. Halifeliğin Osmanlılara geçmesiyle devletin yapısı pekiştirilmiştir.
7. Savaşı, Anadolu Türk birliğinin kesin olarak kurulmasını sağlamıştır.
8. Kanuni döneminde 1535 Kapitülasyonları verilmiştir.
9. İran ile yapılan ilk resmi antlaşma Antlaşması'dır.
10. Kıbrıs'ın alınması Savaşı'na neden olmuştur.
11. Kanal Projesi ile, Akdeniz ticaretini tekrar canlandırmak amaçlanmıştır.
12. Yükselme döneminde ilk kapitülasyonlar Fatih tarafından verilmiştir.
13. Turnadağ Savaşı ile Beyliği alınmış ve Anadolu Türk siyasi birliği kesin olarak kurulmuştur.
14. Fatih, Bizans'ın tekrar canlandırılması düşüncesini engellemek için ve son vermiştir.
15. II. Bayezid döneminde İran'ın kışkırtmasıyla Şii kökenli bir ayaklanma olan İsyanı çıkmıştır.
16. Deniz Zaferi ile, Akdeniz'de Osmanlı egemenliği sağlanmıştır.

1. İstanbul'un Türkler tarafından fethinin Avrupa kültür tarihi açısından en önemli sonucu olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Bizans İmparatorluğu'nun yıkılması
- B) İpek Yolu denetiminin Osmanlıların eline geçmesi
- C) Avrupalıların topun gücünü öğrenmeleri
- D) Ortaçağın sona ermesi, yeniçağın başlaması
- E) İstanbul'dan İtalya'ya giden Rum bilgilerin Rönesans'a katkıda bulunması

2. Akkoyunlu hükümdarlarından;

- Kara Yülük Osman Bey, Ankara Savaşı'nda Timur'un yanında yer almıştır.
- Uzun Hasan da Osmanlılar aleyhine Venediklilerle anlaşmış ve Osmanlı - Karaman mücadelesinde, Karamanoğulları'nı desteklemiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Türk devletleri arasında siyasi mücadelelerin yaşandığının
- B) Cihat etkinliklerinin sürdüğünün
- C) Osmanlı Devleti'nin sınır güvenliğinin sağlandığının
- D) İslam devletlerinin, Osmanlı yönetimi altına alındığının
- E) Osmanlı Devleti ile Venedik arasındaki ticari ilişkilerin arttığının

3. Osmanlı Devleti'nde Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ne gelinceye kadar devlet işleri Türk ve Müslümanların elindeydi. Fatih'ten itibaren sonradan Müslüman olanlar da devlet hizmetine girmeye ve yüksek makamlara gelmeye başladılar.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Taht kavgalarının başlamasına
- B) Anadolu Türk birliğinin parçalanmasına
- C) Farklı gruplar arasında iktidar çatışmasına
- D) İstanbul'un fethinin gecikmesine
- E) Osmanlıların batı seferlerinin bir süre durmasına

4. II. Bayezid döneminde ortaya çıkan aşağıdaki gelişmelerden hangisi, bu dönemde fazla fetih yapılamaması ve bir duraklama döneminin yaşanmasında doğrudan etkili olmuştur?

- A) Venedik ile savaşılması
- B) İç sorunlarla uğraşılması
- C) Rus prensliklerinin Karadeniz kıyılarında ticaret yapmasına izin verilmesi
- D) Memlûklerle ilk savaşın yapılması
- E) Fatih döneminde sınırların çok genişlemiş olması

5. Safevi Devleti'ni kuran Şah İsmail, Şiiliğin yayılmasını bir devlet siyaseti haline getirmiş, Anadolu'da Şiiliği yaymak için propaganda çalışmaları başlatarak Osmanlı topraklarını bu yolla ele geçirmek istemiştir.

Aşağıdaki ayaklanmalardan hangisi, II Bayezid döneminde bu çalışmalara örnek olarak gösterilebilir?

- A) Baba Zünnun
- B) Şeyh Bedrettin
- C) Canberdi Gazali
- D) Şahkulu
- E) Kalender Çelebi

6. Osmanlı hükümdarlarından Yavuz Sultan Selim doğuda;

- Safevileri ortadan kaldırıp Türkistan'a ulaşmak ve İpek Yolu'nu denetim altına almak
- Mısır seferi ile de İslam dünyasına egemen olup Baharat Yolu'nu kontrol altına almayı planlıyordu.

Buna göre Yavuz'un doğu seferleriyle aşağıdakilerden hangisini amaçladığı ileri sürülemez?

- A) Topraklarını genişletmek
- B) Dinsel liderliği ele geçirmek
- C) Ticaret yollarında etkinliğini artırmak
- D) Ekonomik olanaklarını artırmak
- E) Coğrafi keşiflere engel olmak

7. Osmalı Devleti'nin izlediği fetih politikasının sonucu olarak, siyasal varlığına son verdiği devletler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Memlükler
- B) Macar Krallığı
- C) Trabzon Rum İmparatorluğu
- D) Akkoyunlular
- E) Bizans İmparatorluğu

8. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin ulaştığı gücüyle, Avrupa devletlerinin siyasal ilişkilerini etkilediğini gösterir?

- A) Mısır'dan halifeliğin devralınması
- B) Mekke, Filistin, Kudüs gibi kutsal kentlerin ele geçirilmesi
- C) Almanya karşısında zor duruma düşen Fransa'nın Osmanlı Devleti'nden yardım istemesi
- D) Hint deniz seferlerinin yapılması
- E) Çeşitli kanunnameler hazırlanması

9. Osmalı Devleti;

- I. Belgrat'ı iki defa kuşatarak almış,
- II. Viyana'yı iki defa kuşatıp alamamıştır.

Osmanlıların bu şehirlere sahip olmak istemelerinin ortak nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa'nın kilit noktalarını ele geçirmek
- B) Sırbistan'ın fethini tamamlamak
- C) Avusturya'nın Macaristan'ın iç işlerine karışmasını önlemek
- D) Almanya içlerine kadar ilerlemek
- E) Balkanların elden çıkmasını önlemek

10. Kanuni dönemi, Osmanlı İmparatorluğu'nun her açıdan en parlak dönemidir. Fetihlerle birlikte, kültür ve uygarlıkta da büyük bir gelişme sağlanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin, Kanuni döneminde izlenen bu politikanın olumlu sonuçlarından biri olduğu ileri sürülemez?

- A) Seferlere yapılan harcamaların artması
- B) Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğünün sağlanması
- C) Ülke sınırlarının genişlemesi
- D) Dış ülkelerdeki saygınlığın artması
- E) İmparatorluk içinde ikinci büyük kanunlaştırma hareketinin başlaması

11. Portekizliler, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ne donanmalar göndererek Müslüman tüccarların ticaretini engellediler ve gemilerine el koydular. Buradaki Müslüman devletler üzerinde egemenlik kurmaya çalıştılar. Bunun üzerine Müslümanlar, Osmanlı Devleti'nden yardım istediler.

Bu durumun;

- I. Preveze Deniz Savaşı'nın yapılması
- II. Don - Volga Projesi'nin hazırlanması
- III. Hint Deniz Seferleri'nin düzenlenmesi

gelişmelerinden hangilerine yol açtığı ileri sürülebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

12. Osmanlı Devleti'nin izlediği aşağıdaki politikalardan hangisi, kuruluş döneminde yoğun olarak uygulanmaya çalışılıp, yükselme döneminde de devam etmiştir?

- A) Dünya imparatorluğu olma
- B) Anadolu Türk birliğini kurma
- C) İslam dünyasının liderliğini üstlenme
- D) Ticaret yollarına egemen olma
- E) Avrupa Hıristiyan birliğini önleme

1. İstanbul kuşatıldığı sırada burada yaşayan Rum bilim adamlarının İtalya'ya kaçması ve klasik Yunancayı batılılara öğretmek hürmanizma, dolayısıyla rönesansa katkı bulunması, İstanbul'un fethinin Avrupa kültür tarihi açısından yarattığı en önemli sonuçtur.

YANIT E

2. Akkoyunlu hükümdarlarından Kara Yülük Osman Bey'in Yıldırım Bayezid'e karşı Ankara Savaşı'nda Timur'un yanında yer alması, diğer taraftan Uzun Hasan'ın da Osmanlılar aleyhine Venediklilerle anlaşması ve Osmanlı-Karaman mücadelesinde Karamanoğulları'nı desteklemesi; Türk devletleri arasında siyasi mücadelelerin yaşandığının göstergesidir.

YANIT A

3. Fatih Sultan Mehmet'in devlet yönetiminde Türk kökenli devlet adamları yerine, daha çok enderun çıkışlılara yer vermesi, Türklerle devşirmeler arasında iktidar çatışmasına yol açmıştır.

YANIT C

4. II. Bayezid döneminin yükselme döneminde yaşanan bir duraklama dönemi diye adlandırılması ve bu dönemde fazla fetihlerde bulunulamamasının nedeni, Cem Sultan Olayı'dır.

YANIT B

5. Şahkulu İsyanı; II. Bayezid döneminde İran (Safevi Devleti)'in kışkırtmasıyla çıkan Şii kökenli bir ayaklanmadır. Şeyh Bedrettin İsyanı kuruluş devrinde I. Mehmet (Çelebi) döneminde yaşanmış, diğer taraftan Baba Zünnun, Canberdi Gazali ve Kalender Çelebi İsyanları da Kanuni döneminde gerçekleşmiştir.

YANIT D

6. Verilen açıklamaya bakılarak; Yavuz'un doğu seferleriyle topraklarını genişletmeyi, dinsel liderliği ele geçirmeyi, ticaret yollarında etkinliğini ve ekonomik olanaklarını artırmayı amaçladığı söylenebilir. Ancak coğrafi keşiflere engel olmak gibi bir amaç söz konusu olmamıştır.

YANIT E

7. Memlüklerin varlığına I. Selim (Yavuz), Macar Krallığı'na I. Süleyman (Kanuni), Trabzon Rum İmparatorluğu ile Bizans İmparatorluğu'na da II. Mehmet (Fatih) tarafından son verilmiştir. Fakat Akkoyunlular Devleti, 1502 yılında Safevi Devleti hükümdarı Şah İsmail tarafından yıkılmıştır.

YANIT D

8. Almanya karşısında zor duruma düşen Fransa kralı Fransuva'nın Kanuni'den yardım istemesi, Osmanlı Devleti'nin ulaştığı gücüyle, Avrupa devletlerinin siyasal ilişkilerini etkilediğini göstermektedir.

YANIT C

9. Osmanlı Devleti'nin Belgrad ve Viyana'yı iki kez kuşatmasının amacı, Avrupa'nın kilit noktalarını ele geçermektir.

YANIT A

10. B, C, D ve E seçeneklerinde yer alan gelişmeler, Osmanlı İmparatorluğu'nun en parlak dönemi Kanuni zamanında fetihlerle birlikte, kültür ve uygarlıkta da büyük ilerleme sağlanmasının olumlu sonuçlarıdır. Fakat seferlere yapılan harcamaların artması, devleti ekonomik açıdan olumsuz yönde etkilemiştir.

YANIT A

11. Ümit Burnu yolunun bulunması ile Hindistan deniz ticaretini eline alan Portekizlilerden zarar gören bazı İslam hükümdarlarının Osmanlı Devleti'nden yardım istemesi Hint Deniz Seferleri'nin düzenlenmesine yol açmıştır.

YANIT C

12. Dünya İmparatorluğu olma, İslam dünyasının liderliğini üstlenme, ticaret yollarına egemen olma ve Avrupa Hristiyan birliğini önleme Osmanlı Devleti'nin yükselme dönemi politikalarıdır. Ancak Anadolu Türk birliğini kurma politikası kuruluş döneminde Orhan Bey tarafından başlatılmış, yükselme döneminde de devam ederek I. Selim (Yavuz)'e kadar sürmüştür.

YANIT B

1. II. Mehmet, Balkanlardan gelebilecek tehlikeleri önlemek, bölgenin güvenliğini sağlamak, Batı'da etkinliğini artırmak amacıyla planlı ve programlı politikalara yönelmiştir.

Buna göre;

- I. Batıda fetihlerin hızlandırılması
II. Hıristiyan birliğinin parçalanması
III. Baharat Yolu ticaretinin denetlenmesi

politikalarından hangilerinin uygulamaya konulduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti, yükselme döneminde halifelik makamını kullanarak Müslümanları birleştirmeye çalışırken, aynı dönemlerde Ortodoks kilisesini koruyarak Avrupa Hıristiyan birliğini bozmaya çalışmıştır.

Osmanlı Devleti'nin uyguladığı bu politikanın temel nedeninin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamak istemesi
B) Devlet bütünlüğü ve otoritesinin korunmak istenmesi
C) Tamamen dini unsurlara dayanan bir devlet oluşturulması
D) Avrupa devletler hukukundan yararlanma düşüncesi
E) Topraklarında yaşayanlara hoşgörülü davranma isteği

3. **Aşağıdakilerden hangisinin, Fatih Sultan Mehmet'in Osmanlı devlet yönetiminde Türk kökenli devlet adamlarının egemenliğini kırıp, devşirmelere görev vermesinin nedenleri arasında yer aldığı söylenemez?**

- A) Gayrimüslim nüfusu denetim altına almak
B) Padişahın yönetimdeki etkinliğini artırmak
C) Merkezi otoriteyi güçlendirmek
D) Halkın yönetime katılımını artırmak
E) Devşirme sistemini cazip hale getirmek

4. 1517'de Ridaniye Savaşı ile Yavuz Sultan Selim, Mısır'ı Osmanlı yönetimine katmıştır.

Mısır'ın fethi sonrasında görülen aşağıdaki gelişmelerden hangisinin, Mısır halkının desteğinin kazanılması amacına yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Mısır'ın yerli yöneticilerine görev verilmesinin
B) Halifeliğin Osmanlı yönetimine geçmesinin
C) Baharat Yolu'nun ele geçirilmesinin
D) Kutsal emanetlerin İstanbul'a getirilmesinin
E) Mısır'ın özel yönetimli eyalet olarak kabul edilmesinin

5. Osmanlı Devleti Kanuni Sultan Süleyman döneminde Fransa ile yakınlaşma siyaseti izlemiş ve iki ülke arasındaki ticari ilişkiler artırılmıştır.

Bu politikaya dayanarak;

- I. Avrupa Hıristiyan birliğini parçalamak amaçlanmıştır.
II. Avrupa'dan bir müttefik kazanılmıştır.
III. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki gücü artmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. **1535 yılında Osmanlı Devleti ile Fransa arasında imzalanan antlaşmada yer alan;**

- I. Fransız ticaret gemileri Osmanlı sularında serbestçe ticaret yapabilecek
II. Fransız tacirlerden daha az gümrük vergisi alınacak
III. Anlaşma hükümleri iki hükümdar sağ kaldığı müddetçe geçerli olacak
IV. Osmanlı ülkesindeki Fransızların davalarına Fransız yargıçlar bakacak

maddelerinden hangilerinin, değişikliğe uğratılmasının daha ilerideki dönemlerde Osmanlı ekonomisine doğrudan zarar verdiği söylenebilir?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

7. Kanuni Dönemi'nde Fransızlara tanınan kapitülasyonlara göre, Osmanlı tacirleri de Fransız karasularından aynı haklar oranında yararlanacaktı.

Buna rağmen, Osmanlı tüccarlarının Fransızlar kadar bu imtiyazlardan yararlanamaması, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Fransız halkının, Osmanlı tacirlerinin mallarını yağmalamasıyla
B) Osmanlı tacirlerinin, Fransa'da can güvenliği içinde olmamasıyla
C) Akdeniz'de Hıristiyan korsanlarının bulunmasıyla
D) Coğrafi Keşifler sonucunda Akdeniz ticaretinin yön değiştirmesiyle
E) Osmanlı'da tarımsal faaliyetlerin daha ön planda olmasıyla

8. Yükselme Dönemi'nde, Çaldıran Savaşı ile Doğu Anadolu, Mercidabık Savaşı ile Suriye, Ridaniye Savaşı ile Mısır ve Hicaz, Mohaç Savaşı ile Macaristan egemenlik altına alınmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin, Osmanlı Devleti'nin büyümesine doğrudan etki ettiği söylenebilir?

- A) Ekonominin
B) Göçlerin
C) Askeri başarıların
D) Dini gelişmelerin
E) Diplomatik başarıların

9. Osmanlı Devleti Sokollu Mehmet Paşa döneminde, Lehistan'da çıkan taht kavgalarından yararlanarak, Osmanlı yanlısı olan Erdel beyini kral seçmiştir.

Buna göre, Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Fetih politikasından vazgeçmiştir.
II. Etki alanını genişletmek için farklı siyasetler denemiştir.
III. Lehistan'ın iç işlerine karışmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
B) II ve III
C) Yalnız III
D) Yalnız II
E) I, II ve III

10. Sokollu Mehmet Paşa'nın Don-Volga Kanalı'nı açma projesine Rusya karşı çıkmış ve saldırılarıyla kanal kazma çalışmalarını engellemiştir.

Buna göre Rusya'nın,

- I. ekonomik etkinliğini korumak,
II. Osmanlı Devleti'nin Orta Asya ile bağlantısını engellemek,
III. Osmanlı deniz gücünün Hazar yönünde gelişmesini önlemek

amaçlarından hangilerine ulaşmak istediği savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. 1533 yılında imzalanan İstanbul Antlaşması'na göre;

- I. Avusturya arşidükası protokol bakımından Osmanlı sadrazamına eşit sayılacaktır.
II. Ferdinand, elinde kalan Macar toprakları karşılığında Osmanlı Devleti'ne 30.000 düka altın vergi verecektir.
III. Avusturya, Osmanlı Devleti'nin de desteklediği Jan Zapola'nın Macar krallığını tanıyacaktır.

maddelerinden hangileri Avusturya'nın Osmanlı Devleti'nin üstünlüğünü kabul ettiğini kanıtlamaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I, II ve III
E) I ve III

12. Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'nde yaşanan;

- I. II. Mehmet'in Fener-Rum Patrikhanesi'ni desteklemesi,
II. I. Süleyman'ın Fransa'ya kapitülasyon hakları tanınması,
III. I. Süleyman'ın Almanya'daki protestanları desteklemesi

gelişmelerinden hangilerinin, Hıristiyan birliğini bölme amacına yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

1. Kanuni Sultan Süleyman'ın;

- I. Katolik Fransa'yı, yine Katolik bir devlet olan Avusturya'ya karşı siyasal ve ekonomik yönden desteklemesi,
- II. Macaristan'ı Avusturya'ya karşı koruması,
- III. Avusturya'nın karşısında ezilen Protestanları desteklemesi

uygulamalarından hangilerinin Osmanlı Devleti'nin batı yönündeki ilerleyişini kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Yükselme Dönemi'nde Akdeniz egemenliğini güçlendirme amacına yönelik bir gelişmedir?

- A) Kırım Hanlığı'nın Osmanlı himayesine alınması
- B) Otlukbeli Savaşı'nın yapılması
- C) Dulkadiroğulları Beyliği'nin ortadan kaldırılması
- D) Cezayir'in Osmanlı ülkesine katılması
- E) Belgrad'ın fethedilmesi

3. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde II. Murat'tan kalan bazı sorunlar çözüme kavuşturulmuş ve imparatorluğun gücü artırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek gösterilemez?

- A) Divan'daki üye sayısının artırılması
- B) İstanbul'un alınması
- C) Topkapı Sarayı'nın yaptırılması
- D) Anadolu'daki Türk siyasal egemenliğinin güçlendirilmesi
- E) Rumeli hakimiyetinin sağlanması

4. Fatih Dönemi'ndeki,

- I. Mora Despotlukları'nın ortadan kaldırılması,
 - II. Sırbistan'ın fethedilmesi,
 - III. Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi
- gelişmelerinden hangileri Bizans İmparatorluğu'nun yeniden canlandırılmasını engellemek amacıyla gerçekleştirilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) Yalnız III
D) I ve II E) Yalnız II

5. Osmanlı Devleti'nin Karadeniz'de üstünlük sağlamasına aşağıdakilerden hangisinin fethi katkı sağlamamıştır?

- A) Mora B) Amasra C) Azak
D) Kefe E) Kırım

6. İspanya'dan kaçan Yahudilerin Osmanlı Devleti topraklarına yerleştirilmesi, aşağıdaki padişahların hangisinin döneminde gerçekleştirilmiştir?

- A) Fatih Sultan Mehmet
- B) Yavuz Sultan Selim
- C) II. Bayezid
- D) Kanuni Sultan Süleyman
- E) II. Selim

7. Şah İsmail'in Doğu Anadolu'yu ele geçirmek istemesi ve Anadolu'da Şii propagandası yaparak halkı Osmanlı'ya karşı kıskırtması, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde aşağıdaki gelişmelerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Otlukbeli Savaşı'na
- B) Turnadağ Savaşı'na
- C) Çaldıran Savaşı'na
- D) Ridaniye Savaşı'na
- E) Şahkulu İsyanı'na

8. Yavuz Sultan Selim'in gerçekleştirmiş olduğu aşağıdaki gelişmelerden hangisi, "İslam alemini Osmanlı hakimiyeti altına alma" amacı ile ilgili olamaz?

- A) Safevilerle mücadele edilmesi
- B) Memlûkler üzerine sefere çıkılması
- C) Dulkadiroğulları Beyliği'nin siyasi varlığına son verilmesi
- D) II. Bayezit'e karşı Karıştıran Savaşı'nın yapılması
- E) Halifeliğin Osmanlı soyuna geçmesi

9. Yavuz Sultan Selim, İslam dünyası üzerindeki siyasi etkinliğini artırabilmek için aşağıdakilerden hangisini araç olarak kullanmıştır?

- A) Halifelik makamını
- B) Tımar sistemini
- C) Devşirme kanununu
- D) Veraset geleneğini
- E) Kafes usulünü

10. Anadolu'da Türk siyasi birliği kesin olarak aşağıdaki beyliklerden hangisinin Osmanlı topraklarına katılması ile sağlanmıştır?

- A) Karesioğulları
- B) Dulkadiroğulları
- C) Karamanoğulları
- D) Hamitoğulları
- E) Germiyoğulları

11. I. Turnadağ Savaşı
II. Otlukbeli Savaşı
III. Mercidabık Savaşı

Yukarıdaki savaşlardan hangileri, Anadolu Türk siyasi birliğini kurmak amacıyla yapılmıştır?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) Yalnız I
- D) I ve III
- E) II ve III

12. Osmanlı Devleti'nin Avusturya karşısında üstünlük sağlaması, aşağıdaki olaylardan hangisinin sonucunda imzalanan antlaşmayla gerçekleşmiştir?

- A) Belgrat'ın Fethi
- B) Mohaç Savaşı
- C) I. Viyana Kuşatması
- D) Almanya Seferi
- E) Zigetvar Seferi

13. Aşağıdaki bölgelerden hangisinin fethinin İpek Yolu denetimi için katkı sağladığı söylenemez?

- A) Mısır
- B) Kırım
- C) Sinop
- D) Trabzon
- E) İstanbul

14. • Avusturya arşidükünün Osmanlı sadrazamına eşit sayılması

- Fransızlara kapitülasyonların verilmesi
- İran ile ilk resmi antlaşmanın imzalanması

Yukarıdaki gelişmeler aşağıdaki padişahlardan hangisinin zamanında gerçekleştirilmiştir?

- A) II. Mehmet
- B) II. Bayezit
- C) I. Selim
- D) I. Süleyman
- E) III. Murat

15. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde Yükselme Dönemi'nde çıkan ayaklanmalara örnek olarak gösterilemez?

- A) Şahkulu
- B) Canberdi Gazali
- C) Ahmet Paşa
- D) Baba Zünnun
- E) Şeyh Bedrettin

KONU TESTİ - 6 (ÇIKMIŞ SORULAR)

1. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettiğinde Ortodoks tebaanın eğitim ve ibadet işlerinde Ortodoks Patriği'ne yetkiler vermiş olmakla birlikte, seçilen patriğin atama yetkisini kendisi üstlenmiştir.

Fatih Sultan Mehmet'in bu uygulamadaki amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Bütün Hristiyanlar arasında birliği sağlamak
B) Merkezî otoriteyi korumak
C) Ülke içerisinde hukuk birliği sağlamak
D) Patrik seçiminde baskıyı engellemek
E) Papa ile iyi ilişkiler kurmak

(2016-LYS)

2. Aşağıdakilerden hangisi XVI. yüzyılda Osmanlı - Safevi ilişkilerinin bozulmasının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir?

- A) Halifelik makamı üzerinde hâkimiyet kurma isteği
B) İslamın kutsal merkezlerinin bulunduğu Hicaz'a sahip olma çabası
C) Trabzon Rum İmparatorluğu toprakları üzerinde hâkimiyet mücadelesi
D) İpek Yolu'nun Karadeniz'in kuzeyinden geçen kısmı üzerinde rekabet
E) Anadolu'nun doğu bölgelerini nüfuzu altına alma politikası

(2016-LYS)

3. Tokat civarında Bozoklu Celâl adında bir sipahinin çıkardığı isyan daha sonra Anadolu'daki isyanların genel adı hâline gelerek Celâli İsyânları olarak anılmıştır.

Celâli İsyânlarına başlangıç oluşturan Bozoklu Celâl'in isyanı aşağıdaki padişahlardan hangisinin zamanında çıkmıştır?

- A) II. Osman (Genç) B) II. Mehmet (Fatih)
C) II. Mahmut D) IV. Murat
E) I. Selim (Yavuz)

(2013-LYS)

4. Kanuni Dönemi'ndeki olayların ve sonuçlarının yer aldığı aşağıdaki seçeneklerden hangisi **yanlıştır**?

Olay	Sonuç
A) Cerbe Deniz Savaşı	Batı Akdeniz kıyılarının güvenliği sağlandı.
B) Mohaç Meydanı Savaşı	Macaristan Osmanlılara bağlandı.
C) İstanbul Antlaşması	Protokolde, Avusturya kralı Osmanlı sadrazamına eşit sayıldı.
D) Rodos'un Fethi	Suriye ve Mısır deniz yolunun güvenliği sağlandı.
E) Preveze Deniz Savaşı	Mora ve Dalmaçya kıyılarının fehi tamamlandı.

(2013-LYS)

5. "Benim altınla doldurduğum hazineyi, torunlarımdan her kim doldurabilirse kendi mührü ile mühürlesin, aksi hâlde Hazine-i Hümayun benim mührümle mühürlensin." diye vasiyette bulunan ve hiçbir Osmanlı sultanı hazineyi tam dolduramadığı için hazinenin kapısında daima onun mührü kullanılan padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II. Bayezit
B) II. Selim
C) Fatih Sultan Mehmet
D) Kanuni Sultan Süleyman
E) Yavuz Sultan Selim

(2012-LYS)

6. Günümüzde yıl dönümleri Donanma Günü olarak kutlanan, Barbaros Hayrettin Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasının Haçlı donanmasına karşı kazandığı savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Preveze B) Cerbe C) Çeşme
D) İnebahtı E) Gelibolu

(2012-LYS)

7. Aşağıdakilerden hangisi Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethi için yaptığı hazırlıklardan biri değildir?

- A) Büyük bir donanma hazırlaması
- B) Rumeli Hisarı (Boğazkesen Hisarı)'nı yaptırması
- C) Anadolu Hisarı (Güzelcehisar)'nı yaptırması
- D) Havan topları döktürmesi ve tekerlekli kule yaptırması
- E) Karamanoğulları ile barış anlaşması yapması

(2011-LYS)

8. Fatih Sultan Mehmet'in, Osmanlı Devleti'ni, egemenliği Tuna'dan Fırat'a yayılan bir imparatorluğa dönüştürmesinde,

- I. Avarların Bizans'ı kuşatması,
- II. Anadolu ve Balkanlarda siyasal mücadelelerden yararlanan bir fetih politikası uygulaması,
- III. merkezî otoritesini güçlendiren kul sistemini geliştirmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

(2010-LYS)

9. Aşağıdakilerden hangisi, Yavuz Sultan Selim Dönemi gelişmelerinden biridir?

- A) Veraset sisteminin değiştirilmesi
- B) Yeniçeri Ocağının kaldırılması
- C) İngilizlere kapitülasyonların verilmesi
- D) Anadolu Hisarı'nın yapılması
- E) Mısır'ın Osmanlı topraklarına katılması

(2010-LYS)

10. Kanuni Sultan Süleyman Döneminde çıkan Canberdi Gazâli ve Ahmet Paşa ayaklanmalarının ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mısır'a egemen olmak
- B) Toprak düzenini değiştirmek
- C) Devlet rejimini değiştirmek
- D) Hanedan değişikliği yapmak
- E) Islahat hareketlerine karşı çıkmak

(2010-LYS)

11. I. Tötö Kanalı

II. Don - Volga Kanalı

III. Korint Kanalı

Osmanlı Devleti, Rusya'nın Türk - İslam ülkelerine yayılmasını önlemek ve Türk dünyasıyla doğrudan ilişki kurmak için yukarıdakilerden hangileri ilgili proje yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

(2009-ÖSS Sos-2)

12. Aşağıdakilerden hangisi, II. Mehmet (Fatih) döneminde görülen gelişmelerden biri değildir?

- A) Kanunname düzenlenmesi
- B) Topkapı Sarayı'nın yapılması
- C) Sahn-ı Seman Medresesi'nin kurulması
- D) Şehzadelerin "sancağa çıkma usulünün" kaldırılması
- E) Divan üyelerinin aldıkları kararları, arz odasında padişaha sunmaya başlaması

(2008-ÖSS Sos-2)

TARİH

ÇKS - AYT
3. FASİKÜL

OSMANLI DEVLETİ'NDE KÜLTÜR VE UYGARLIK

- DEVLET YÖNETİMİ
- MEMLEKET YÖNETİMİ
- TOPRAK YÖNETİMİ
- ORDU VE DONANMA
- MALİYE
- TOPLUMSAL VE EKONOMİK YAPI
- HUKUK
- EĞİTİM VE ÖĞRETİM
- SANAT

